

SD BORÅS

BUDGET 2018

TRYGGHET OCH BILDNING I TIDEN

Sverigedemokraterna
Borås

Förord

I din hand håller du Sverigedemokraternas budget för Borås Stad 2018.

Borås är en stad med potential, som kan utvecklas till en stad där trygghet och framtidstro råder. Borås är en stad som kan växa både som kultur-, student och företags stad men även som en stad man lever och bildar familj.

Två viktiga begrepp i den sverigedemokratiska politiken är just trygghet och tradition. Politik handlar om prioriteringar och vi Sverigedemokrater prioriterar en trygg stad. Vi ser att nyckeln till framgång ligger i ett tryggt hem en trygg uppväxt en trygg ålderdom i en trygg offentlig miljö. Det är av denna anledning vi prioriterar välfärden i vår budget.

Vi menar att en god utbildning och en meningsfull fritid motverkar en destruktiv barn- och ungdomstid vilket leder till trygga vuxna som bygger vårt Borås till nya höjder. Skolan skall vila på beprövad erfarenhet och vara en lärande skola som ser och tar till vara alla elever på ett sätt som berikar individen i sin utveckling.

Vi värnar våra äldre med satsningar som stärker och utvecklar. De äldre förtjänar att få tillgång till den världens bästa äldreomsorg. Äldre i Borås Stad skall ha rätten till valfrihet att själva kunna påverka sin vardag. Varm nylagad och näringsrik mat och ett bekvämt boende anpassat för ett gott liv är en självklarhet för oss. Våra äldre skall åldras med värdighet och trygghet, det är dom som byggde Borås värda.

Våra behov av socialomsorg ökar och Borås Stad har en viktig uppgift att se till att alla och en var får den omsorg som situationen kräver. Vi vill bygga det goda samhället där alla kommer plats efter sin förmåga och kapacitet. Våra Boråsare med funktionshinder är en grupp som behöver stöd för att kunna utvecklas och leva ett gott liv.

Vi kan i dag se hur kriminella gängbildningar breder ut sig i staden, och hur de våldsbejakande ismerna sprider sig i vår stad. Detta kan vi Sverigedemokrater inte acceptera. För att bemöta detta satsar vi på trygghets skapande åtgärder i ett nära samarbete med rättsvårdande myndigheter som ett komplement till Borås Stads arbete mot våld och kriminalitet.,

Borås Stad är en kulturstad med internationella ambitioner. Det vill vi fortsätta att bygga så att Borås Stad blir en stad att räkna med.

Företagen i Borås Stad är en viktig del av stadens framgångar och välfärd som vi vill utveckla till att bli ännu bättre, stora och små satsningar som ger förutsättningar för företag att starta och utvecklas och leva vidare.

Vår vision är att Borås Stad skall vara trygg och vacker stad att leva i.
En stad som ser var behoven finns och ser lösningarna på ett konstruktivt sätt.

FÖRÄNDRING

PÅ RIKTIGT!

Patric Silfverklinga
Gruppledare, Sverigedemokraterna Borås
Patric.silfverklinga@sd.se

Innehåll

Budget 2018	6
Analys	8
Finansiella mål	10
Soliditet	11
Kommunbidrag	12
Investeringsbudget	13
Kommunfullmäktige	18
Kommunfullmäktiges uppgift	18
Ekonomiska förutsättningar	18
Revisorskollegiet	19
Nämndens uppgift	19
Ekonomiska förutsättningar	20
Vision	20
Kommunstyrelsen	21
Nämndens uppgift	21
Ekonomiska förutsättningar	22
Vision	22
Nya uppdrag	22
Investeringar	23
Kommunstyrelsen – kommungemensam	24
Nämndens uppgift	24
Ekonomiska förutsättningar	24
Vision	24
Valnämnden	25
Nämndens uppgift	25
Ekonomiska förutsättningar	25
Vision	25
Nya uppdrag	25
Lokalförsörjningsnämnden	27
Nämndens uppgift	27
Ekonomiska förutsättningar	28
Vision	29
Nya uppdrag	30
Investeringar	31
Utrednings- eller förstudieprojekt för investeringar	31
Översyner	33
Servicenämnden	34
Nämndens uppgift	34
Ekonomiska förutsättningar	34
Vision	35
Nya uppdrag	35
Investeringar	35
Fritids- och folkhälsonämnden	36

Nämndens uppgift.....	36
Ekonomiska förutsättningar.....	37
Vision.....	37
Nya uppdrag.....	38
Investeringar.....	39
Fritids- och folkhälsonämnden - föreningsbidrag	41
Nämndens uppgift.....	41
Ekonomiska förutsättningar.....	41
Nya uppdrag.....	42
Samhällsbyggnadsnämnden.....	43
Nämndens uppgift.....	43
Ekonomiska förutsättningar.....	43
Vision.....	44
Nya uppdrag.....	44
Tekniska nämnden.....	46
Nämndens uppgift.....	46
Ekonomiska förutsättningar.....	47
Vision.....	47
Nya uppdrag.....	47
Investeringar.....	48
Tekniska nämnden - persontransporter.....	52
Nämndens uppgift.....	52
Ekonomiska förutsättningar.....	52
Vision.....	52
Nya uppdrag.....	53
Miljö- och konsumentnämnden.....	54
Nämndens uppgift.....	54
Ekonomiska förutsättningar.....	54
Vision.....	55
Nya uppdrag.....	55
Kulturnämnden.....	56
Nämndens uppgift.....	56
Ekonomiska förutsättningar.....	56
Vision.....	57
Nya uppdrag.....	57
Investeringar.....	58
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	59
Nämndens uppgift.....	59
Ekonomiska förutsättningar.....	60
Vision.....	60
Nya uppdrag.....	60
Investeringar.....	62
Sociala omsorgsnämnden	63
Nämndens uppgift.....	63
Ekonomiska förutsättningar.....	63

Nya uppdrag	64
Investeringar.....	65
Arbetslivsnämnden	66
Nämndens uppgift.....	66
Ekonomiska förutsättningar	66
Vision.....	67
Nya uppdrag	68
Överförmyndarnämnden	69
Nämndens uppgift.....	69
Ekonomiska förutsättningar	69
Vision.....	69
Förskolenämnden	70
Nämndens uppgift.....	70
Ekonomiska förutsättningar	70
Vision.....	70
Nya uppdrag	71
Grundskolenämnden.....	74
Nämndens uppgift.....	74
Ekonomiska förutsättningar.....	74
Vision.....	75
Nya uppdrag	76
Individ- och familjeomsorgsnämnden	78
Nämndens uppgift.....	78
Ekonomiska förutsättningar	78
Vision.....	79
Nya uppdrag	79
Vård- och äldreomsorgsnämnden.....	81
Nämndens uppgift.....	81
Ekonomiska förutsättningar	81
Vision.....	81
Nya uppdrag	84
Finansiering	86
Verksamhetsbeskrivning.....	86
Verksamheten 2018.....	86
Förslag till beslut.....	87

Budget 2018

Inför verksamhetsår 2018 presenterar Sverigedemokraterna Borås ännu en gång en budget för Borås Stad. I denna budget har stort fokus riktats på kvalitetsstärkning och generella förstärkningar inom förskola, grundskola, gymnasie- och vuxenutbildning, samt vård- och äldreomsorg. Många nya uppdrag har tilldelats stadens olika nämnder som förstärkning av god kommunikation, samverkan och framförhållning.

Under tidigare år har ett återkommande ämne handlat om personalsituationen hos främst socionomer samt lärare. Många individer har valt bort Borås till förmån av kranskommuner, privata marknaden och Göteborg. Vi tror att främst två faktorer spelar störst roll när en arbetstagare tar ställning till att vara kvar eller börja jobba i Borås Stad - arbetsmiljön och löneanspråket. Arbetsmiljö genom trivsel på arbetet (erbjuds vidareutbildning, goda arbetsförhållanden, trevliga kollegor med mera) och löneanspråk genom rätt betalt för sitt arbete.

Inom Borås Stad har nuvarande och tidigare styre fokuserat på frågan om arbetsmiljön medan löneanspråk blivit en sekundär fråga. Löneutvecklingen har inte följt SKL:s rekommenderade nivåer över tid i samband med den centrala lönebildningen. Följaktligen har Borås Stads medarbetare sett över andra alternativ utanför Borås Stad när de även fått en försämrad arbetsmiljö på grund av en ökad arbetsbelastning – då lönepolitiken inte varit attraktiv sedan tidigare. Arbetsmiljön är som oftast en mer komplicerad fråga och är något som utvecklas över tid, till exempel genom att lära känna sina kollegor, kunder eller brukare. Lönepolitiken kan dock hanteras mer skyndsamt - om viljan finns. Det som tidigare begränsat en god lönepolitik har som en konsekvens efterföljts av en hög personalomsättning och vakanta tjänster. Av denna anledning ser vi att Borås Stad måste åter över tid tillgodose en god arbetsmiljö, samtidigt som man på kort sikt säkerställer en attraktiv lönebildning. Vi avser inför framtiden revidera den centrala lönesättningen då lön skall sättas efter kompetens och vara individuellt anpassad. Om den politiska viljan inte finns ser vi som andra alternativ att Borås Stad utgår från en procentuell ökning under de kommande åren som följer SKL:s rekommendationer – för att Borås Stad åter ska bli en stad där kompetens koncentreras och inte urvattnas.

Det gångna året har varit kantat av flera händelser av större karaktär inom våra grundskolor i Borås Stad. Flertalet vitesföreläggande har riktats mot Borås skolor. Vi väljer att tala om anledningarna till situationerna och ge förutsättningarna för att det inte sker igen - istället för att placera fokus kring att situationen löst sig på skolan för de festa av fallen. Grundskoleförvaltningen har uppdragits att kartlägga de faktorer som utmynnat rådande situation. Vi är dock övertygade att situationen skulle varit avsevärt bättre om de ekonomiska förutsättningarna fanns på plats från start. Av denna anledning ligger våra största satsningar inför 2018 just på grundskolan och på våra elever.

Vården av äldre och personer med funktionshinder ska resultera i en god, och inte skälig, levnadsstandard. Vi anser att samma förutsättningar till "ett gott liv var dag" skall gälla våra äldre och sjuka jämförbart med medborgare som vårdas inom LSS. Vi ser att Borås stad ska höja ambitionsnivån inom vård och äldreomsorgen och möjliggöra för våra medborgare som är i behov av vård och omsorg på ålderns höst att få en god levnadsstandard. Servering av varm, näringsrik mat till stadens äldre brukare är en fortsatt ambition som vi vill genomföra, där vi ser ett utökat samarbete mellan de praktiskt lagda gymnasieskolorna, de kommunala köken och äldreomsorgen som nyckeln till gemensam utveckling och ett lyckat resultat. Fortsättningsvis vill vi genomföra andra uppdrag, dels genom att knyta an den kompetens våra äldre har till grundskolan genom klassmorfar-systemet, och dels genom att skrota 'resurspassen' samt satsa på utbildning och arbetsmiljö för våra medarbetare. Det är högst anmärkningsvärt att se ansvarig nämnd prognostisera överskott om dryga 20,0 mnkr (exkl. statsbidrag) samtidigt som verksamheten går på knäna och brukare lämnas ensamma hemma. Som konsekvens se vi inför kommande år att Borås Stad använder detta förväntade överskott och förstärker verksamheten i framtiden.

Borås Stad och dess verksamheter måste dock ses över och resurser måste koncentreras till de viktiga områdena – infrastruktur, vård av äldre, utbildning av våra yngre samt en förstärkt välfärd för de mest utsatta i samhället. Sverige och Borås Stad är under en fortsatt hög press från stora volymökningar på grund av den invandringspolitik som bedrivits de senaste åren, där en alltmer växande andel av utrikesfödda uppvisats sakna självförsörjning. Fortsättningsvis ser vi egendomliga beslut fattas om en utökad kommunal ambition om de individer som fått sin ålder uppskriven av Rättsmedicinalverket. Den styrande minoriteten väljer i dessa fall att använda kommunala medel för att finansiera dels en myndighets ansvarsområde, dels att prioritera dessa vuxna människor till förmån av våra barn och äldre. Detta är inte ett anständigt beslut som snarast måste upphävas.

Integration skall främst ske genom ordinarie, och inte särskild, verksamhet för att aktivt motverka segregation. Vi ser även ett behov av att koncentrera de olika insatserna för anvisade personer till Borås Stad. Främst ser vi etableringsinsatserna koncentrerade under Arbetslivsnämndens ansvar. Utbildningsinsatserna, i form av språk-, samhälls-, kultur-, och rättskunskap, ska tillfalla Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden med syfte att tydliggöra uppföljningen och utvecklingen hos individerna över tid samt få synergieffekter. Stadens syfte skall vara att ge verktygen som krävs för en lyckad integration till individerna, samtidigt som tydliga motkrav till individen måste presenteras – dels genom en maxperiod om 3 år som en person erbjuds kostnadsfria utbildningsinsatser från kommunen inom SFI.

Vi ser särskilda satsningar mot brottslighet och organiserad kriminalitet där tidigare satsningar visat sig vara ineffektiva. Istället för utökade ambitioner kring dialogpoliser, träffpunkter och försök till samtal för att motverka brott, måste Borås Stad aktivt verka för en ökad kontroll och närvaro i främst stadens utanförskapsområden. För att stärka tryggheten för våra medborgare – både i hemmet och i offentligheten – ger vi likt tidigare år särskilda anslag vars syfte är att tillgodose en utökad närvaro och kompetens inom säkerhet och trygghet. Samtidigt ser vi ytterligare ett komplement till förstärkningen av tryggheten genom övervakningssystem vid särskilt utsatta platser samt utökade samarbeten mellan våra skolor och rättsväsendet.

Ett omdiskuterat objekt de senaste åren har varit Orangeriet. Från konflikter mellan kommunen och privata utförare, som senare försatts i konkurs, till beslut om kulturella projekt och slutligen till att återgå till en privat aktör i lokalerna så kan man kort sammanställa Orangeriets situation som stormig. Vi vidhåller tidigare linje och driver frågan om att Orangeriet ska inrymma förskoleverksamhet. Dock kompletterar vi denna linje och vill även se över möjligheten att inrymma fritidsverksamhet under kvällstid. Genom denna lösning minskar vi behovet med fortsatt nybyggnation av förskolor samtidigt som vi befäster Borås stadspark som en levande oas.

Senaste reviderade skatteprognoser från SKL [17:47] prognostiserar högre skatteintäkter under 2018 än förväntat. Skatteprognoserna inför 2021 och framåt är dock betydande lägre och uppvisar den alltmer oroande framtid som framkommer. Detta kommer i slutändan tvinga den kommunala politiken och verksamheten till prioriteringar för att kunna bibehålla dagens kvalitet – utan att ta till skattehöjningar. Sveriges befintliga högkonjunktur innebär att kommunens mål ska vara högre resultat för att underlätta vid mer problematiska tider. Borås Stad måste därmed ställa allt högre krav och fokusera på god hushållning, trygghet, ökad kvalitet inom skolan, förbättrad äldreomsorg och skattesänkningar. Av denna anledning väljer vi att budgetera 2018 års verksamhet med fokuserade anslag till lärande, vård och omsorg. Sverigedemokraternas budgetförslag 2018 tar det första steget för en trygg framtid.

Andreas Exner
Ekonomipolitisk talesperson, SD Borås

Analys

Nettokostnaderna, exklusive avskrivningar, är budgeterade till 5 923,6 mnkr. Mellan 2017 och 2018 ökar dessa med 234,7 mnkr vilket tillsammans med avskrivningar på 224,0 mnkr blir verksamhetens nettokostnader 6 147,6 mnkr. Detta innebär en ökning jämfört med budget 2017 med totalt 4,1 %.

Skatteunderlaget enligt 2017 års taxering har räknats upp med Sveriges kommuners och landstings bedömda uppräkningsfaktorer med hänsyn till de beräknade inkomstökningarna åren 2017 och 2018. Med en skattesats på 21,31 % beräknas då de totala skatteintäkterna bli 4 951,7 mnkr.

De generella statsbidragen, som främst består av inkomstutjämningsbidrag upp till garanterad skattekraft, är budgeterade till 1 279,7 mnkr. Summan inkluderar även kostnadsutjämning, LSS-utjämning, regleringsbidrag samt den kommunala fastighetsavgiften.

Finansnettot är budgeterat till 34,0 mnkr och inkluderar planerad aktieutdelning från Borås Lokaltrafik AB med 15,0 mnkr. Övriga finansnettot beräknas även det till 19,0 mnkr på grund av fortsatt låga marknadsräntor.

Resultatet efter finansnetto blir med dessa förutsättningar 117,8 mnkr. Då några extraordinära intäkter eller kostnader inte är budgeterade blir årets resultat 117,8 mnkr.

Den finansiella avstämningen är baserad på en investeringsvolym för 2018 på 560 mnkr. Efter avskrivningar och avyttringar motsvarar detta en ökning av anläggningstillgångarna med 336,0 mnkr. Omsättningstillgångarna beräknas minska med 76,0 mnkr. Sammanlagt beräknas tillgångarna öka med 260,0 mnkr.

	2016	2017	mnkr 2018
Resultatbudget			
Verksamhetens intäkter	1 616,0	1 462,4	1 506,3
Verksamhetens kostnader	-7 078,1	-7 151,3	-7 429,9
Avskrivningar	-268,5	-220,0	-224,0
Verksamhetens nettokostnader	-5 730,6	-5 908,9	-6 147,6
Skatteintäkter	4 577,9	4 776,1	4 951,7
Generella statsbidrag och utjämning	1 204,1	1 223,8	1 279,7
Finansnetto	32,8	30,0	34,0
Resultat efter finansnetto	84,2	121,0	117,8
Realisationsvinster	34,1		
Årets resultat	118,3	121,0	117,8

	2016	2017	2018
mnkr			
Balansbudget			
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4 382,0	4 662,0	4 998,0
Omsättningstillgångar	2 032,4	1 952,4	1 876,4
Summa	6 414,4	6 614,4	6 874,4
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	4 448,5	4 569,5	4 687,3
- därav årets resultat	118,3	121,0	117,8
Avsättningar	741,7	741,7	741,7
Långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	1 224,2	1 303,2	1 327,5
Summa	6 532,7	6 735,4	6 874,4
Finansieringsbudget			
Tillförda medel			
Överskott från verksamheten	2 238,0	341,0	341,8
Förändring av rörelsekapital exkl likvida medel	-2 137,0		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	23,0	50,0	50,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar			
Ökning av långfristiga skulder			
Summa	124,0	391,0	391,8
Använda medel			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-314,0	-500,0	-560,0
Ökning av finansiella anläggningstillgångar			
Minskning av långfristiga skulder			
Summa	-314,0	-500,0	-560,0
Förändring av likvida medel	-190,0	-109,0	-168,2

Finansiella mål

Borås Stads resultat över tiden bör uppgå till som lägst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Målet innebär ett resultat som är cirka 120 mnkr och behövs för att långsiktigt kunna finansiera nödvändiga investeringar utan att behöva låna till hela beloppet. En annan viktig aspekt är pensionsskulden och den så kallade ansvarsförbindelsen som enligt redovisningslagen inte får upptas i balansräkningen. För Borås Stad har den årliga skulduppräkningsökningen ökat med ca 30 mnkr årligen sedan tidigare men på senare tid börjat avta – som istället inneburit att belastningen på utbetalda pensioner har då istället ökat. För 2018 budgeteras ett resultat på +117,8 mnkr, alternativt 1,9 procent och är nästan i linje med det finansiella målet. Dock ser vi att Borås Stad historiskt presterat över tidigare budgeterade resultat och därmed tar vi resultatet i god tro om en fortsatt god ekonomisk tillväxt under 2018.

	Andel av skatteintäkter och generella statsbidrag			%
	Bokslut 2016	Budget 2017	Ber utfall 2017	Budget 2018
Nettokostnader	93,9	94,8	94,5	95,1
Avskrivningar	4,6	3,7	3,6	3,6
Finansnetto	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5
Verksamhetens nettokostnader	97,9	98	97,5	98,1

Soliditet

Det andra övergripande finansiella målet är att soliditeten, med vilket menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, skall uppgå till cirka 80 %. Soliditetens utveckling beror på två faktorer: dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen. Soliditeten sjunker om tillgångarna ökar i snabbare takt än det egna kapitalet. En sänkt soliditet innebär en ökad lånefinansiering och på sikt högre finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheterna. En ökad soliditet innebär å andra sidan en ökad egenfinansiering av tillgångarna och lägre finansiella kostnader. Soliditetens utveckling styrs till stor del av hur mycket av investeringarna som kan finansieras med medel från den egna verksamheten. Egna medel definieras i budgetläget som resultatet på sista raden plus avskrivningar. Tillsammans blir det den summa som kommunen kan betala sina investeringar med. Målet är att investeringarna till 80 % skall kunna betalas med pengar som kommer från den egna verksamheten.

Resultatet för 2018 är budgeterat till 117,8 mnkr och avskrivningarna till 224,0 mnkr, vilket innebär att 341,8 mnkr finns tillgängligt att finansiera den beräknade investeringsnivån på 560 mnkr med. Självfinansieringsgraden beräknas uppgå till 60 %. Målet för Borås Stad är att uppnå 80 % självfinansiering av årets investeringar. Detta uppnås inte på grund av en hög efterfrågan av investeringar under 2018 till följd av demografiska förändringar. Investeringsnivån bedöms även att vara fortsatt hög under de kommande åren – vilket ställer krav på politikerna att prioritera kärnverksamheten i större omfattning.

Soliditet	Mål			
	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018	
Soliditet, %	69,4	69,1	68,4	
Medel från egna verksamheten, mnkr	476	351	342	
Årets nettoinvesteringar, mnkr	314	500	560	
Självfinansiering av investeringarna, %	152	70	61	80

Kommunbidrag

Kommunstyrelsen fastställde i juni, med utgångspunkt från beräknade resurser och utifrån önskvärd prioritering och inriktning på verksamheten, ekonomiska ramar för nämndernas budgetarbete. Ramarna bygger på de förutsättningar som den ekonomiska utvecklingen ger. Budgetramarna uppgick till sammanlagt 5 904 700 tkr. Höjningen bygger på en kompensation för lönekostnadsökningar på 2,7 % medan övriga kostnader räknas upp med 1,9 %. Totalt innebär ramarna att kommunbidragen till nämnderna höjdes med 208 874 tkr jämfört med 2017 års budget, vilket motsvarar 3,7 %. I Kommunstyrelsens slutliga budgetförslag uppgår kommunbidragen till 5 988 470 tkr. Sammantaget har kommunbidragen till nämnderna ökat med 5,1 % jämfört med budget 2017.

Kommunbidrag per nämnd

Nämnd	tkr		
	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Kommunfullmäktige	12 000	12 850	13 650
Stadsrevisionen	4 450	4 450	5 500
Kommunstyrelsen			
kommunledning Stadskansliet	76 100	111 200	120 050
kommungemensam verksamhet	106 050	111 050	114 000
Valnämnden	1 000	950	4 150
Överförmyndarnämnden	5 700	6 400	6 550
Lokalförsörjningsnämnden	27 600	15 950	31 135
Fritids- och folkhälsonämnden			
fritid- och folkhälsa	152 100	195 700	185 650
föreningsbidrag	39 550	40 200	41 000
Servicenämnden	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	23 900	22 850	18 000
Tekniska nämnden			
väghållning skog parker m.m	148 650	135 250	140 900
persontransporter	61 650	64 200	66 550
Miljö och konsumentnämnden	22 250	24 700	21 875
Kulturnämnden	143 600	146 800	157 250
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	480 800	481 000	508 250
Arbetslivsnämnden	222 150	226 100	231 250
Sociala omsorgsnämnden	698 100	642 000	636 050
SDN Norr			
kommungemensam verksamhet	44 550	0	0
stadsdelsverksamhet	963 400	0	0
SDN Väster			
kommungemensam verksamhet	28 800	0	0
stadsdelsverksamhet	1 184 200	0	0
SDN Öster			
kommungemensam verksamhet	53 750	0	0
stadsdelsverksamhet	1 070 850	0	0
Grundskolenämnden	-	1 306 200	1 393 460
Förskolenämnden	-	687 450	726 350
Vård- och äldre nämnd	-	1 200 500	1 297 800
IFO nämnden	-	261 000	269 050
Summa	5 571 200	5 696 800	5 988 470

Investeringsbudget

I investeringsbudgeten anvisas anslag projektvis. Varje investeringsanslag är bundet till ett givet projekt och kan inte användas till annat ändamål än det ursprungligen avsedda. Investeringsanslag beviljas antingen direkt i årsbudgeten eller genom särskilda beslut i Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen. Anslag genom särskilda beslut skall grundas på inkomna anbud.

Sammanlagt uppgår de totalt planerade nettoinvesteringarna under åren 2018–2020 till 1 978 mnkr, varav 743 mnkr 2018, 504 mnkr 2019 och 731 mnkr under 2020.

Finansieringsbudgeten och de finansiella avstämningarna bygger på en årlig genomförd investeringsvolym på i genomsnitt 650 mnkr för åren 2018–2020. Erfarenhetsmässigt sker alltid tidsförskjutningar i investeringsprogrammet. Samtidigt tillkommer nya projekt, av vilka ett flertal är under utredning och inte är medtagna i budgeten.

För att bedömningen av investeringsvolymen skall bli rätt i förhållande till de åtaganden som investeringar normalt innebär så beaktas även externa projekt som till exempel Borås Arena kalkylmässigt. Projekt som dessa där till exempel ändrade ränteförhållanden direkt påverkar kommunens resultaträkning bör bedömningsmässigt betraktas som om de vore egna investeringar.

I nedanstående tabell redovisas de planerade investeringsprojekten. I de fall anslag anvisas direkt i budgeten har detta markerats med "B".

Investeringsplan 2018-2020

Verksamhet	Total utgift	Utgift tom 2017	Budget 2018	Plan	
				2019	2020
GEMENSAMMA FUNKTIONER					
<u>Särskilda servicefunktioner</u>					
Energibesparande åtgärder inklusive belysning	<i>Lfn</i> 24 000		8 000 <i>B</i>	8 000	8 000
Tillgänglighetsanpassning	<i>Lfn</i> 3 000		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Hyresgästpassning	<i>Lfn</i> 24 000		8 000 <i>B</i>	8 000	8 000
Säkerhetsinvesteringar	<i>Lfn</i> 3 000		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Underhållsinvesteringar	<i>Lfn</i> 117 000		39 000 <i>B</i>	39 000	39 000
Miljöanpassningar	<i>Lfn</i> 3 000		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Hyresgästpassning Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltninge	<i>Lfn</i> 12 000		4 000 <i>B</i>	4 000	4 000
Restaurering av Vattentornet, Borås	<i>Lfn</i> 9 000	401	8 599		
Flamenska gården utvändig hiss	<i>Lfn</i> 1 500				1 500
Kopiatorer/utskriftsenheter	<i>Sn</i> 9 000		3 000 <i>B</i>	3 000	3 000
Fordon och maskiner	<i>Sn</i> 45 000		15 000 <i>B</i>	15 000	15 000
Kommunikationsutrustning IT	<i>Sn</i> 9 000		3 000 <i>B</i>	3 000	3 000
Pantängen	<i>Sn</i> 5 000		5 000 <i>B</i>		
SUMMA GEMENSAMMA FUNKTIONER	264 500	401	96 599	83 000	84 500
INFRASTRUKTUR OCH SKYDD					
<u>Markförsörjning</u>					
Inköp av fastigheter	<i>Ks</i> 60 000		20 000	20 000	20 000
SUMMA INFRASTRUKTUR OCH SKYDD	60 000		20 000	20 000	20 000
GATOR, VÄGAR OCH PARKER					
<u>Kommunikationer</u>					
Belägningsunderhåll	<i>Tn</i> 45 000		15 000 <i>B</i>	15 000	15 000
Attraktiv stad	<i>Tn</i> 7 000		3 000 <i>B</i>	2 000	2 000
Div mindre gatu- och broarbeten	<i>Tn</i> 30 000		16 000 <i>B</i>	7 000	7 000
Program för tillgänglighet	<i>Tn</i> 3 000		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Gång- och cykelvägar	<i>Tn</i> 12 000		6 000 <i>B</i>	3 000	3 000
Reinvestering gatubelysning inom/utom tätort	<i>Tn</i> 4 500		1 500 <i>B</i>	1 500	1 500
Ny kollektivtrafik	<i>Tn</i> 21 000	14 800	2 000 <i>B</i>	2 100	2 100
Upprustning centrummiljöer	<i>Tn</i> 6 000		2 000 <i>B</i>	2 000	2 000
Borås flygplats	<i>Tn</i> 1 500		500 <i>B</i>	500	500
Promenadstråk längs Viskan	<i>Tn</i> 3 500		1 500 <i>B</i>	1 000	1 000
Ny Nybro	<i>Tn</i> 9 000		9 000		
<u>Parkverksamhet</u>					
Grönområdesplanen	<i>Tn</i> 3 000		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Lekplatser/mötesplatser	<i>Tn</i> 18 000		6 000 <i>B</i>	6 000	6 000
Diverse mindre parkinvesteringar	<i>Tn</i> 4 500		1 500 <i>B</i>	1 500	1 500
Trygghetsåtgärder, belysning och grönstruktur	<i>Tn</i> 5 000		2 000 <i>B</i>	1 500	1 500
Smarta papperskorgar	<i>Tn</i> 3 000		3 000		
Aktivitetsplats i Fristad	<i>Tn</i> 11 500		7 500	4 000	
SUMMA GATOR, VÄGAR, PARKER	187 500	14 800	78 500	49 100	45 100

Verksamhet	Total utgift	Utgift tom 2017	Budget 2018	Plan	
				2019	2020
FRITID OCH KULTUR					
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>					
Utveckling av konstgräsplaner	FoF	4 500	1 500 B	1 500	1 500
Utveckling av näridrottsplatser	FoF	6 000	2 000 B	2 000	2 000
Utveckling av idrottsanläggningar ute och inne	FoF	6 000	2 000 B	2 000	2 000
Utveckling av spår och leder	FoF	10 500	3 500 B	3 500	3 500
Utveckling av badplatser (utebad)	FoF	1 500	500 B	500	500
Evenemangsstaden Borås	FoF	8 000	3 500 B	3 500	1 000
Lundby Park	FoF	2 500	1 000 B	1 000	500
Skyttecenter	FoF	6 000	6 000 B		
Stadsparksbadet Etapp 1	Lfn	93 300	30 084	63 216 B	
Boråshallen ombyggnad (tillgänglighetsanpassning)	Lfn	20 000		20 000	
Sven Ericsonvallen	Lfn	13 500	500	4 000	5 000
Ny hall i Fristad	Lfn	31 200		3 000	28 200
Björbbacken på Rya Åsar	Lfn	1 000		500	500
Sjöbohallen utvändig hiss	Lfn	1 500		1 500	
Fristadhallen utvändig hiss	Lfn	1 500		1 500	
<u>Kulturverksamhet</u>					
Scen teknik, Stadsteatern	Lfn	72 000	15 762	56 238 B	
Black Box, Stadsteatern	Lfn	15 405	405		15 000
Konstnärlig gestaltning	Kn	6 000		2 000 B	2 000
Skulpturbienallen	Kn	3 000		1 000 B	1 000
Meröppet bibliotek	Kn	300		300 B	
Kulturskolan på Simonsland	Kn	7 000		7 000	
SUMMA FRITID OCH KULTUR		310 705	46 751	157 254	73 700
AFFÄRSVERKSAMHET					
<u>Näringsliv</u>					
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	Ks	6 100		6 100	
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	Ks	1 400			1 400
Utbyggnad av övriga industriområden	Ks	30 000		10 000	10 000
<u>Bostäder</u>					
Utbyggnad av bostadsområden	Ks	30 000		10 000	10 000
SUMMA AFFÄRSVERKSAMHET		67 500		26 100	21 400
				20 000	

Verksamhet	Total utgift	Utgift tom 2017	Budget 2018	Plan	
				2019	2020
PEDAGOGISK VERKSAMHET					
<u>Förskola</u>					
Tallbacken, 6 avd	Lfn	35 000	32 870	2 130 B	
KreaNova Norrby, 6 avd	Lfn	40 380	21 188	19 192 B	
Silverpoppeln Göta, 6 avd	Lfn	34 500	5 022	29 478	
Hässleholmen Tunnländsgatan, 6 avd	Lfn	34 500	4 700	29 800	
Gånghester, 6 avd	Lfn	37 950	500	27 950	9 500
Sjömarken, Badstrandsvägen, 6 avd	Lfn	37 950		26 950	11 000
Kristinegården, 6 avd	Lfn	38 950	500	7 500	30 950
Alideberg, 6+1 avd	Lfn	40 150			20 075 20 075
Byttorp, 6 avd	Lfn	37 950		2 000	31 950 4 000
Norrby 2, 6 avd	Lfn	37 950	500		6 500 30 950
Hulta- Svensgårde, 6 avd	Lfn	14 000			2 000 12 000
Dalsjöfors, 6 avd	Lfn	37 950		2 000	12 000 23 950
Vid Sjöboskolan, 6 avd	Lfn	37 950			2 000 12 000
Sparsör Vinkelvägen, 6 avd	Lfn	37 950	200	500	2 000 12 000
Förskolor inventarier	Fn	6 100		1 600 B	1 500 3 000
Öppen förskola inventarier	Fn	400		400 B	
Familjecentral inventarier	Fn	400		400 B	
<u>Grundskola</u>					
Fristadskolan högstadie ombyggnad	Lfn	43 660	39 931	3 729 B	
Daltorpsskolan gymnastikhall, verksamhetsanpassning	Lfn	13 400	8 236	5 164 B	
Gånghesterskolan om- och tillbyggnad	Lfn	105 000	16 310	88 690 B	
Sjömarkensskolan tillbyggnad	Lfn	114 000	298		25 000 88 702
Norrbyskolan återställning till skola	Lfn	43 430	500	21 465	21 465
Byttorpsskolan om- och tillbyggnad (ny på Tullen)	Lfn	500	500	0	0 0
Särilaskolan ombyggnad 7-9	Lfn	146 000	1 259		
Myråsskolan om- och tillbyggnad, 4 parallell	Lfn	130 000	1 047		4 000 83 000
Erikslundsskolan om- och tillbyggnad	Lfn	110 000	500		1 000 54 250
Ny skola (Ny mindre skola, Hestra, Regementsområdet eller Gäss)	Lfn	110 000		500	2 000 107 500
Ny skola (Ny mindre skola, Hestra, Regementsområdet eller Gäss)	Lfn	110 000		500	2 000
Sandgårdsskolan	Lfn	70 000			1 500
Utvändig hiss, 4 skolor	Lfn	6 000		4 500 B	1 500
Grundskolor inventarier	Gm	38 500		4 500 B	17 500 16 500
<u>Gymnasieskola</u>					
Viskastrandsgymnasiet ombyggnation	Lfn	24 000	7 154	16 846	
Sven-Erikssongymnasiet ombyggnation	Lfn	36 530	3 157	20 000	13 373
Inventarier Sven Erikssongymnasiet och Viskastrandsgymnasiet	Gvun	4 000		4 000 B	
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET		1 615 050	144 372	319 794	213 813 482 927
VÅRD OCH OMSORG					
<u>Individ- och familjeomsorg</u>					
<u>Omsorg om äldre- och funktionshindrade</u>					
Skogsfrugatans LSS	Lfn	18 000	3 745	14 255 B	
Gyllingtorpsgatans LSS	Lfn	17 000	3 738	13 262 B	
Servicebostad Skogsfrugatan	Lfn	30 000		2 000	22 000 6 000
Gruppboende med särskild service enl. LSS	Lfn	18 150	500	8 575	9 075 3 000
Gruppboende med särskild service enl. LSS	Lfn	18 150		6 075	9 075 3 000
Gruppboende med särskild service enl. LSS	Lfn	18 150			500 17 650
Gruppboende med särskild service enl. LSS	Lfn	18 150			500 17 650
Inventarier LSS-boenden	SOen	3 500		1 000 B	1 500 1 000
SUMMA VÅRD OCH OMSORG		141 100	7 983	45 167	42 650 45 300
SUMMA NETTOINVESTERINGAR		2 646 355	214 307	743 414	503 663 730 827
Försäljning av mark och fastigheter	Ks	-255 000		-85 000	-85 000 -85 000

Utrednings- eller förstudieprojekt 2018, 2019 och 2020

Projekt	Ansvarig nämnd
<u>Gemensamma funktioner</u>	
Hässle torg	<i>Lfn</i>
Tullengymnasiet, framtida verksamhetsinriktning	<i>Lfn</i>
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>	
Svaneholms IP	<i>Lfn</i>
Björkängsvallen	<i>Lfn</i>
Ryda IP	<i>Lfn</i>
Dalsjöfors simhall	<i>Lfn</i>
Skyttecenter	<i>Lfn</i>
<u>Förskolor</u>	
Linneagården ombyggnad	<i>Lfn</i>
<u>Grundskolor</u>	
Sandgårdskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>
Regementsområdet F-6, ny skola	<i>Lfn</i>
Hestraområdet F-6, ny skola	<i>Lfn</i>
Dalsjöfors F-3	<i>Lfn</i>
Tummarpskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>
<u>Omsorg om äldre och funktionshindrade</u>	
Ersättningsboende för Jössagatan SOL	<i>Lfn</i>
Boende 10-12 platser SOL	<i>Lfn</i>
Korttidsboende med 6-8 lägenheter SOL	<i>Lfn</i>
Ersättningsboende för Söderforsgatan SOL	<i>Lfn</i>

Kommunfullmäktige

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut 2016	Prognos 2017	tkr Budget 2018
Intäkter	56	80	80
Kostnader	-12 366	-12 930	-13 730
Nettokostnader	-12 310	-12 850	-13 650
Kommunbidrag	12 000	12 850	13 650
Resultat	-310	0	0
Ackumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Kommunfullmäktiges uppgift

Kommunfullmäktige är kommunens högst beslutande organ och utses i allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktiges huvuduppgift är att besluta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen, främst

- mål och riktlinjer för verksamheten
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
- nämndernas organisation och verksamhetsformer
- årsredovisning och ansvarsfrihet för nämnderna

Kommunfullmäktige består av 73 ledamöter och ersättare och sammanträder normalt 12 gånger per år. Mandatfördelning under perioden 2014–2018 är följande:

Arbetarpartiet Socialdemokraterna	24
Moderata Samlingspartiet	17
Sverigedemokraterna	9
Folkpartiet liberalerna	5
Kristdemokraterna	3
Vänsterpartiet	6
Centerpartiet	4
Miljöpartiet de Gröna	5

Under Kommunfullmäktige budgeteras också det kommunala partistödet och bidrag till förtroendemannautbildning.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till Kommunfullmäktiges verksamhet inklusive partistöd, förtroendemannautbildning och representation räknas upp med totalt 800 tkr till 13,65 mnkr inför 2018. Här ingår en riktad ökning med 0,3 mnkr till ökad representation. Verkligt utfall regleras varje år till noll då Kommunfullmäktige saknar möjlighet att hantera avvikelser.

Revisorskollegiet

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	426	376	431
Kostnader	-5 533	-5 626	-5 931
Nettokostnader	-5 107	-5 250	-5 500
Kommunbidrag	4 450	4 450	5 500
Resultat	-657	-800	0
Akkumulerat resultat	975	175	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Stadsrevisionen arbetar för att främja en effektiv och ändamålsenlig kommunal verksamhet utifrån ett helhetsperspektiv. Stadsrevisionen är kommunfullmäktiges och medborgarnas kontrollorgan när det gäller efterlevnaden av kommunala beslut och aktuell lagstiftning. Revisionen följer God revisionsred. Revisorernas uttalanden i revisionsberättelser ligger till grund för ansvarsprövning.

Revisorerna granskar

- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- att räkenskaperna är rättvisande
- att den interna kontrollen är tillräcklig

Granskning enligt God revisionsred innebär

- att revisionsverksamhetens omfattning, inriktning och prioritering utgår från en risk- och väsentlighetsanalys och specificeras i revisionsplanen för Första och Andra revisorsgrupperna
- att nämnderna granskas med avseende på om verksamheten bedrivs i enlighet med uppställda mål och på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att den interna kontrollen av verksamheten är tillräcklig
- att granska om redovisningen har utförts enligt god redovisningsred, det vill säga om de löpande och årliga räkenskaperna är rättvisande
- att löpande rapportera granskningsresultat till Kommunfullmäktige, styrelser och nämnder
- att lämna revisionsberättelser och förslag när det gäller Kommunfullmäktiges ansvarsprövning av Kommunstyrelsen och nämnderna

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till revisorskollegiet ökar till 5,5 mnkr. För 2018 uppgår den egna personalstyrkan till totalt 5 revisorer. Den egna personalstyrkan kompletteras med köp av externa revisionskonsulter. Kommunbidraget till Revisorskollegiet har höjts med 1,0 mnkr jämfört tidigare år.

Revisorskollegiet uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 50 tkr.

Vision

Kommunen ska ha en god hushållsekonomi i sin budget. Det är då vitalt att samtliga verksamheter följer de direktiv som angivits av Kommunfullmäktige, och att en hög nivå av tillsyn och kontroll av verksamheten kan tillämpas.

För att upprätta en objektiv revision i sin helhet och utöka transparensen i kommunens verksamheter måste revisionskollegiets långsiktiga verksamhet omfördelas till en objektiv, extern part vars kompetens bedöms som professionell, etablerad och kunskapsmässigt extraordinär.

Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Kommunstyrelsen

Stadskansliet

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	61 411	77 295	75 987
Kostnader	-164 687	-213 037	-196 037
Nettokostnader	-103 276	-135 742	-120 050
Kommunbidrag	91 261	135 742	120 050
Resultat	-12 015	0	0
Akkumulerat resultat	3 377	3 377	-
Nettoinvesteringar	-72 985	-80 500	-46 100
Försäljning av mark och fastigheter	76 100	85 000	85 000

Nämndens uppgift

Kommunstyrelsen leder förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders och de kommunala bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomi-, och särskilt ägna sig åt målsättnings-, framtids- och uppföljningsfrågor samt strategiskt arbete.

Kommunstyrelsen har ett i kommunallagen särskilt reglerat ansvar för att hålla övriga nämnder under uppsikt, vilket även omfattar de kommunala bolagen samt eventuella kommunalförbund som kommunen är medlem i. Kommunstyrelsen ska även arbeta med intern kontroll. Uppsiktsplikten är av yttersta betydelse för en god ledning och styrning av Borås Stad.

I Stadsledningskansliets verksamhet ingår att utarbeta gemensamma regler, normer och planer samt att följa upp, utvärdera och utveckla nämndernas verksamheter. Det ingår också att arbeta med kvalitetsfrågor, informera om ny lagstiftning, huvudmannaskapsgränser med mera. Kommunstyrelsen har även rollen som "koncernledning" med ansvar för de kommunala bolagens verksamhet.

Ambitionen är att koncentrera och renodla arbetet till större strategiska ledningsfrågor och samtidigt överlåta åt nämnderna att självständigt hantera sina respektive ansvarsområden inom fastställda riktlinjer och ramar. Ledningen ska inriktas mot målstyrning i kombination med utvärdering och analys av nämndernas resultat.

Stadsledningskansliets enheter speglar också dess uppdrag; allmän kommunadministration, ekonomistyrning, personal/förhandling, samhällsplanering, mark- och exploateringsverksamhet, näringslivsfrågor, kvalitet och utveckling, kommunikation/marknadsföring, koncerninköp samt centrum för kunskap och säkerhet.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för 2018 blir 120,1 mnkr. Utöver årlig uppräknings ingår det i denna summa tillförda medel med 800 tkr för en IT-strateg som ska arbeta med GDPR, 200 tkr till Kommunikation för ökade kostnader för firandet av 6 juni, som ska samfinansieras med Arbetslivsnämnden, samt 1,500 tkr till Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) för utveckling av verksamheten. Arbetet med hedersrelaterat våld flyttas från CKS till Arbetslivsnämnden. Flera av uppdragen till verksamheten ligger i budgetskedet helt eller delvis finansierade genom centralt avsatta medel, som fördelas ut under året till de verksamheter de berör. Slutligen tillförs 5,0 mnkr till nämnden för att förstärka trygghetsnärvaron i stadens utsatta områden.

Kommunstyrelsen uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 1 300 tkr.

Vision

Kommunstyrelsen skall vara en samordnande nämnd för hela kommunens verksamhet och skall utöva insyn i övriga nämnder. De senaste åren har dock allt mer makt flyttats från övriga nämnder och Kommunfullmäktige, som är kommunens högst beslutande organ, till Kommunstyrelsen. Det är naturligtvis inte något staden kan stå bakom, då makten i en demokrati i så stor utsträckning som möjligt skall utgå från folket.

Kommunstyrelsen skall även verka för att motioner till Kommunfullmäktige bereds så effektivt och snabbt som möjligt.

Utöver detta skall Kommunstyrelsen tillsammans med ekonomistyrning ha en övergripande syn över kommunens finanser och verka för opolitiska samt objektiva råd inför andra nämnder.

Nya uppdrag

- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att undersöka möjligheten till en redovisning av ett integrationsbokslut i syfte att isolera de makroekonomiska effekter som tillkommer från integrationsarbete, flyktingmottagning och kringkostnader av dessa i Borås Stad.
- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att implementera taxa för solenergianläggningar i Borås Stad.
- ✘ Kunskapscentret skall under 2018 initiera en utveckling av säkerhetsrutiner i de särskilt utsatta områden som finns i Borås Stad. Inom dessa säkerhetsrutiner skall även en högre, kvalificerad trygghetsnärvaro finnas på plats med syfte att förstärka den lokala demokratin och tryggheten. Kunskapscentret skall aktivt och snarast arbeta efter en implementering av övervakningssystem vid de allmänna platser som är särskilt utsatta för kriminalitet och annan organiserad brottslighet.
- ✘ Kommunstyrelsen skall under början av 2018 påbörja en utveckling av Borås Stads roll gällande Götalandsbanan i sin helhet och verka för en restaurering av befintlig infrastruktur (järnväg).
- ✘ Kommunstyrelsen måste också aktivt verka för att skapa förutsättningar för konstruktiva samarbeten mellan myndigheter, näringsliv och utbildningsväsende. Studenter skall i högre utsträckning erbjudas praktik inom den kommunala verksamheten där de genom att arbeta tillsammans med yrkesverksamma tjänstemän får den nödvändiga erfarenheten för att bli intressanta för näringslivet. På så vis ökar också utsikterna för att fler högutbildade söker sig till och stannar kvar i Borås Stad.

- ✘ Kommunstyrelsen skall utveckla tillgången till vitala stödfunktioner som krävs för nyföretagande som ekonomi-, juridik-, och marknadsfrågor.
- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att snarast under 2018 upprätta en förvaltningsövergripande sektion under stadskansliet med uppgift att tillgodose ämbeten inom verksamhetsstöd till nämnderna i Borås Stad. Syftet med arbetet skall vara att effektivisera kompetens och i möjligaste mån kostnadseffektivisera personalresurser inom Borås Stad.
- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att sammanställa en skrivelse till regeringen om ett stoppat inflöde av nyanlända och asylsökande till Borås Stad. I skrivelsen skall samhällsekonomiska faktorer, brist på bostäder och arbetstillfällen ligga till grund.
- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda de ekonomiska vinsterna av minskade arvoden med 10% till förtroendevalda i Borås Stad, samt införandet av maximalt 1 GN per kalendermånad och förtroendevald. Detta innefattar även de kommunalrådstjänster Borås Stad innehar.
- ✘ Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Orangeriet att inrymma förskoleverksamhet under dagtid, samt fritids under kvällstid.
- ✘ Kommunen bör, vid avyttring, prioritera tomter i städernas kringområden.
- ✘ Kommunstyrelsen ska verka för att slå ihop de kommunala bostadsbolagen till ett bolag.
- ✘ Centrum för kunskap och säkerhet ska samverka med polisen för att förebygga gängbildning och organiserad brottslighet.
- ✘ Finansiering av den sedan tidigare beslutade tjänsten som hållbarhetsstrateg ska finansieras via Koncerninköps serviceavgift till övriga förvaltningar. Borås Stads fairtrade-arbete avslutas.
- ✘ Koncerninköp ska även arbeta med social upphandling, genom att Arbetslivsnämnden ställer personal till förfogande för detta arbete.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Investeringar

Inköp och försäljning av fastigheter

För inköp av fastigheter budgeteras ett belopp på 20 mnkr. Samtidigt beräknas fastigheter säljas för 15 mnkr och tomter inom exploateringsområden säljas för 70 mnkr.

Utbyggnad av industriområden

Utbyggnad av Viared Västra budgeteras till 6,1 mnkr och övriga industriområden budgeteras till 10 mnkr.

Utbyggnad av nya bostadsområden

För utbyggnad av nya bostadsområden avsätts under året 10 mnkr.

Kommunstyrelsen – kommungemensam

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut	Prognos	tkr
	2016	2017	Budget 2018
Intäkter	7	35	116
Kostnader	-107 656	-111 085	-114 116
Nettokostnader	-107 649	-111 050	-114 000
Kommunbidrag	106 050	111 050	114 000
Resultat	-1 599	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Den Kommungemensamma verksamheten samlar de verksamheter som inte har något direkt samband med Kommunstyrelsens egna verksamheter, men som ansvarsmässigt budgeteras under Kommunstyrelsen.

Här ingår avgifter till Sveriges Kommuner och Landsting, Sjuhärads Kommunalförbund, samt bidrag till Navet och PROTEKO, men även avgiften till Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och tillköp av kollektivtrafik för att höja ambitionsnivån för Västtrafik.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för 2018 uppgår till 114 mnkr, vilket är en ökning med 2,95 mnkr jämfört med 2017.

Vision

Borås kommun har tillsammans med Bollebygd, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamns kommun bildat Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och har en fast andel på 49.8% av förbundets kostnader under de närmaste tre åren.

Borås Kommun bör aktivt verka för en högre ambitionsnivå och kostnadsfria resor för våra äldre under dygnets alla timmar. Våra äldre skall inte vara begränsade på grund av tiden på dygnet eller annan faktor.

Valnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut	Prognos	Budget
	2016	2017	2018
Intäkter	0	0	1 600
Kostnader	-868	-950	-5 750
Nettokostnader	-868	-950	-4 150
Kommunbidrag	1 000	950	4 150
Resultat	132	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Nämnden verkställer kommunens uppgifter vid val till riksdagen, val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige, val föranledda av EU-medlemskapet m.m. samt folkomröstningar.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens kommunbidrag sätts till 4,15 mnkr 2018, då de allmänna valen kommer att genomföras under året. Kostnaderna består främst av arvoden till valförrättare samt lön till valledare och en tidsbegränsad tjänst.

Vision

Valnämndens uppdrag är av yttersta vikt, då Sverige är och skall förbli ett demokratiskt land. Nämnden har därmed ett ansvar att effektivisera valdistrikt och valarbete, då inget valresultats objektivitet och korrekthet skall kunna ifrågasättas.

Ett högt valdeltagande och god information är två vitala faktorer som ökar gemenskapen i samhället och främjar en känsla för ansvar. Det är därför viktigt att förvalta intresset för våra allmänna val även under de år som val inte infaller.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden får i uppdrag att skapa en gemensam distribution av valsedlar för demokratiskt invalda partier i kommunfullmäktige inför och under valåret.
- ✘ Nämnden får i uppgift att undersöka, och om möjligt införa, kontrollfunktioner med syfte att tillse att valsedlar finns på plats och att rösträkning sker på ett objektivt, korrekt och demokratiskt sätt.

- ✘ Valnämnden får i uppdrag att koordinera valledaren och valsamordnarens arbetsuppgifter för att verka för ett högt valdeltagande 2018.
- ✘ Nämnden skall kontinuerligt arbeta med förändring av valdistriktsindelningen med anledning av att vissa valdistrikt är för stora, vilket försvårar rösträkningen.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att vitalisera den lokala demokratin.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Lokalförsörjningsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018
Intäkter	881 238	720 475	761 457
Kostnader	-928 566	-760 175	-792 592
Nettokostnader	-47 328	-39 700	-31 135
Kommunbidrag	27 600	15 950	31 135
Resultat	-19 728	-23 750	0
Akkumulerat resultat	-29 377	-	-
Nettoinvesteringar	-22 000	-60 959	-70 599

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Lokalförsörjningsnämnden skall med hög kvalitet, en kostnadseffektiv förvaltning och nyproduktion samt med miljöfokus se till att Borås Stad kan erbjuda invånarna sunda och effektiva lokaler och anläggningar med god tillgänglighet.

- Där det inte särskilt ankommer på annan har Lokalförsörjningsnämnden till huvuduppgift att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförsörjning. Nämnden skall ansvara för den tekniska och ekonomiska förvaltningen och vara samordnande och verkställande organ vid ny- och ombyggnationer av verksamhetsfastigheter samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.
- Lokalförsörjningsnämnden skall på uppdrag av Kommunfullmäktige/Kommunstyrelsen svara för att byggprogram och övriga handlingar upprättas, som underlag för slutligt investeringsbeslut. Nämnden skall ge förslag till beslut och i förekommande fall anhålla om anslag för byggnationens genomförande.
- Lokalförsörjningsnämnden har beredningsansvaret till Kommunfullmäktige/Kommunstyrelsen rörande förvärv, försäljning och rivning av de verksamhetsfastigheter och anläggningar nämnden förvaltar.

Speciella arbetsuppgifter

I den mån gällande författningar eller beslut av Kommunfullmäktige ej föreskriver annat åligger det skall Lokalförsörjningsnämnden särskilt ansvara för

- att pröva Borås Stads nämnder och styrelsers lokal- och anläggningsbehov ur ett kommunövergripande och totalekonomiskt perspektiv. Investeringar skall beslutas av Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige. Samma beslutsordning gäller för inhyrningar som är långsiktiga och så omfattande att de ur ekonomisk synpunkt kan jämföras med investeringar,
- att i de fall som inte avses ovan efter framställan från nämnd hyra in externa lokaler och anläggningar för kommunal verksamhet,
- att evakuera och sanera verksamhetsfastigheter,
- att besluta vilka lokaler som skall ligga i Lokalbanken,
- att företräda Borås Stad vid hyresförhandlingar,

- att inom nämndens ansvarsområden infordra konsult, leverans- och entreprenadanbud, träffa avtal, häva ingångna avtal och i samband med detta företräda Borås Stad och bevaka dess rätt,
- att efter framställan tillhandahålla Borås Stads övriga nämnder och andra kommunala organ bygg- och anläggningstekniska utredningar, bygg och fastighetsekonomiska utredningar samt hyres- och investeringsberäkningar,
- att inom nämndens ansvarsområde se till att framställan och rekvisitioner görs för att erhålla stats- och andra bidrag samt på Borås Stads vägnar ta emot beviljade bidrag,
- att ansvara för samordning och rådgivning i tillgänglighetsfrågor inom Borås Stad,
- att ansvara för Borås Stads säkerhetsarbete och försäkringsskydd,
- att ansvara för stadens kommunövergripande lokalvård,
- att andrahandsuthyrning av lokaler och anläggningar underställs Lokalförsörjningsnämnden för godkännande.
- att i den mån detta inte särskilt ankommer på annan - hyra ut kommunens fasta egendom

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Lokalförsörjningsnämnden 2018 är 31,1 mnkr. Förstärkningen av nämndens kommunbidrag ska finansiera den nya evakueringsverksamheten, vars kostnader föregående år täcktes via en central buffert. Nämnden fick i budgeten för 2015 ett uppdrag att göra en genomgång av möjligheterna att avveckla sådana fastigheter som inte behövs för kommunens verksamhet. Detta kunde innebära rivningar eller försäljningar. Nämnden fick dessutom ett uppdrag att 2015 sälja fastigheter för att minska den årliga kostnaden inom ramen för "Övriga fastigheter" med 5 000 tkr. Dessa uppdrag är ännu inte slutredovisade. Storleken på kommunbidraget grundas på att dessa uppdrag medför kostnadsminskningar.

En förutsättning för att få kommunens totala budget i balans är i praktiken att verksamheterna effektiviseras. Detta kan för de flesta nämnder styras genom tilldelningen av kommunbidrag. För verksamheter som till exempel lokalförvaltningen som inte till majoriteten finansieras av kommunbidrag utan av ersättningar från brukarna finns inte denna direkta metod för att styra det ekonomiska utrymmet. Det är därför viktigt att Lokalförsörjningsnämnden kan visa för brukarna att de generella effektivitetskraven får genomslag även på kostnadsutvecklingen för lokalförvaltningen.

Sedan 2017-01-01 finns ett effektivitetskrav formaliserat och innebär i praktiken att Stadens lokalkostnad per kvadratmeter inte ska öka i snabbare takt än den generella prisökningen, för vilken verksamhetsnämnderna får ramuppräknning varje år. För budget 2018 klarar nämnden att hålla sig inom det ekonomiska målet på 1,9 % kostnadsökning/m², då den budgeterade ökningen beräknas till knappa 1,9 %.

Den övervägande majoriteten av nämndens verksamhet finansieras via internhyressystemet, vilket omarbetades inför budget 2017. Samma grundprincip gäller även framöver, det vill säga att internhyrorna ska motsvara kostnader för lokaler över tid. Nytt från och med 2017 var att majoriteten av verksamhetslokalerna bär en solidarisk schablonhyra per kvadratmeter inom avgränsade lokalgrupper. Dessa lokalgrupper är framtagna utifrån den verksamhet som bedrivs inom lokalerna, samt vilken nämnd som ansvarar för desamma. Dessutom utgår olika hyror beroende på om lokalerna är nya eller ej. En inledande indelning gjordes och baserades på när lokalerna införskaffades. De som införskaffades de senaste fem åren är klassade som "Nya" och övriga som "Gamla". Nedan listas de lokalgrupper som är framtagna samt de kostnader per nivå och lokalgrupp som föreligger 2018, utöver det framgår även den totala genomsnittskostnaden för lokalgruppen under kolumnen "Totalt".

Internhyrorna baseras på kapitalkostnader, driftkostnader, fastighetsskötsel och löpande underhåll.

Sammanställning av internhyror per lokalgrupp som kostnad per kvadratmeter

	Nya	Gamla	Totalt
Grundskola	1 108	674	730
Förskola	1 818	845	1 079
Gymnasium	1 216	523	642
Äldreomsorg	1 498	991	1 020
LSS Daglig vht, mm	1 044	818	909
LSS-boenden	1 681	1 208	1 271
Bibliotek	<i>Vakant</i>	884	884
Fritid	1 334	884	1 017
Kontor	1 164	631	794
Fritidsgårdar	<i>Vakant</i>	880	880
IFO	1 474	1 226	1 339

Internhyresfastigheter – Inhyrda och ägda

Den totala kostnadsmassan för Borås Stads internhyresfastigheter budgeteras till drygt 596,0 (566,0) mnkr och med en total yta på cirka 620 000 (600 000) m², vilket ger kostnaden 962 (944) kr/m². I den beskrivningen räknas inte hyresgästers boendeytor på de sociala boendena in, även fast de rent fysiskt ligger inom vissa så kallade internhyresfastigheter.

Lokalförsörjningsnämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 315 tkr.

Vision

Borås Stad äger och förvaltar idag en stor skala fastigheter, något vi på sikt ur samhällsekonomisk synvinkel bör fortsätta med. Däremot behövs det göra en större inventering för att säkerställa behovet av samtliga lokaler, då överflödiga och/eller utdömda fastigheter i största mån bör säljas ut för att inte skapa onödiga kostnader i form av tomma lokaler och dyra internhyror.

Vi bör noggrannare utreda energisparsåtgärder och utarbeta en konkret plan för detta. Att byta ut ljuskällor runt om i Borås Stad till LED är ca 6 gånger billigare än traditionella lampor. Sensorstyrda lampor i korridorer och byggnader är en annan åtgärd som effektiviserar energibesparandet.

Konjunkturläget är högt och kommer att fortsätta att påverka priser och anbud, kostnader och personalförsörjning. Det kan bli svårare att genomföra riskfyllda projekt samtidigt som investeringsnivån fortsätter uppåt. En viss försiktighet bör iakttagas avseende stora och kostnadskrävande projekt eftersom kärnverksamheten alltid måste prioriteras.

Skolor och förskolor topputrustas och anpassas för att tillgodose alla barns behov. På samma sätt bör våra trygghets-, demens- och äldreboenden rustas för att ge våra äldre den livskvalité som de gjort sig förtjänta av genom ett långt arbetsliv. Att inrätta en träningslokal, ett spa eller ett blomsterrum ska inte behöva ske med privata medel från medarbetare och anhöriga.

Nya uppdrag

- ✘ Lokalförsörjningsnämnden ska under 2018 ta fram principer för den maximala hyra som får debiteras brukare för särskilt boende inom socialpsykiatri beslutade enligt Socialtjänstlagen (SoL). Principerna bör följa Stadens praxis kring hyresförhandlingar kopplade till särskilt boende för äldre enligt Socialtjänstlagen (SoL).
- ✘ Lokalförsörjningsnämnden ska inventera enkelt åtgärdade brister i arbets- och boendemiljön på vård- och äldreboenden, i samråd med Vård- och äldrebyrånämnden. Detta ska resultera i en tidsatt genomförandeplan.
- ✘ Underhållsbehovet när det gäller bevarande av kulturfastigheter ska inventeras och en underhållsplan ska tas fram.
- ✘ Lokalförsörjningsförvaltningen ska åt alla förvaltningar inventera möjligheten att erbjuda inomhusparkering för anställdas cyklar, och även möjlighet att erbjuda elcykelladdning.
- ✘ Lokalförsörjningsnämnden får i uppdrag att göra en detaljerad kartläggning kring energisparåtgärder samt en genomförandeplan av dessa. Denna kartläggning skall innefatta samtliga fastigheter som ägs av Borås Stad.
- ✘ Nämnden får även uppgiften att kartlägga och förbättra tillgängligheten i kommunens lokaler för personer med funktionsnedsättning.
- ✘ Nämnden skall fortsätta förbättringen av lokalförsörjnings- och projektprocessen. Speciellt viktiga är de tidiga skedena i dessa processer. Anspråken i samband med investeringar måste hållas tillbaka och arbetet med tidiga programbeskrivningar måste intensifieras för att undvika fördröjningar i byggprojektens sena planeringsskeden. Programmen skall vara så väl underbyggda och analyserade att de kan utgöra realistiska underlag för beslut i Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.
- ✘ Anslaget för underhållsinvesteringar höjs markant jämfört med 2017, dryga 10 %. Inom denna höjning bör nämnden särskilt beakta underhållet av kulturhistoriska fastigheter som är värda att bevara.
- ✘ Lokalförsörjningsnämnden får i uppdrag att i samband med upprättande av nya lokaler se över möjligheten att implementera gemensamma trivsel- och rekreationslokaler.
- ✘ Ett övergripande mål är hållbarhet. Här kommer ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i första rummet med en fortsatt energieffektivisering som ett av huvudmålen. Det är med hänsyn till detta viktigt att Lokalförsörjningsnämndens effektiviseringsarbete i lokalbeståndet fortsätter. Förutom arbetet i befintligt fastighetsbestånd så är energieffektivitet också målet vid om- och nybyggnation. Materialval och yteffektivitet är här nyckelfaktorer och bör beskrivas väl i samband med projekteringar. Lokalförsörjningsnämnden får i uppdrag att sammanställa och inventera de outnyttjade lokalerna inom sin regi och föreslå vilka av dessa som kan gå till försäljning. Denna sammanställning skall presenteras till Kommunfullmäktige under augusti 2018.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Investeringar

Investeringsbudgeten för fastighetsförvaltningen omsluter 2018 cirka 551 000 tkr, vilket är en ökning med 70 000 tkr mot 2017. De olika investeringsprojekten kommenteras under respektive brukarnämnd med undantag för cirka 72 600 tkr som utgör så kallade egna investeringar. Motsvarande siffra för 2017 var 61 000 tkr. Posten rör gemensamma funktioner samt projekt inom fastighetsbeståndet, såsom energiutveckling, hyresgäst Anpassningar och underhållsinvesteringar m.m.

Underhållsinvesteringar

För så kallade underhållsinvesteringar enligt principen för komponentavskrivning avsätts 39,0 mnkr för 2018. Anslaget höjs med 4,0 mnkr jämfört med 2017, inom denna höjning bör underhållet av kulturhistoriskt fastigheter med bevarandevärde ska särskilt beaktas.

Ventilations- och energisparåtgärder

För ventilations- och energisparåtgärder och övrig energieffektivisering avsätts 8,0 mnkr för 2018. Kapitalkostnaderna kommer att läggas på de objekt där åtgärderna utförs.

Hyresgäst Anpassningar

För mindre investeringar i fastighetsbeståndet avsätts 8,0 mnkr för 2018. Detta innebär en smidighet i processen för att anpassa lokaler.

Hyresgäst Anpassning GVUF

Är en ny investeringspost för 2018, och syftar till att permanenta en lösning som anammats sedan 2015 specifikt för Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden (dåvarande Utbildningsnämnden). Investeringsanslag för utbyggnad och Anpassningar av lokaler till de förutsättningar som Gy 2011 förde med sig har beviljats, och går nu in som ett direkt anslag i investeringsbudgeten. Likt posten Hyresgäst Anpassningar är anslaget menat att öka flexibiliteten i processen för att anpassa lokaler, men här specifikt för Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden. Anslaget är satt till 4,0 mnkr för 2018.

Säkerhetsinvesteringar

Lokalförsörjningsnämnden fick 2016 ett nytt särskilt investeringsutrymme för säkerhetsinvesteringar. För 2018 avsätts 1 mnkr.

Ökad tillgänglighet i kommunala lokaler

Begränsad tillgänglighet till vissa kommunala lokaler är fortfarande en realitet för många grupper av personer med funktionsnedsättning. I investeringsbudgeten avsätts därför 2018 i likhet med 2017 1,0 mnkr för åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten för dessa grupper.

Miljöanpassningar

Borås Stad arbetar med att minska exponeringen för kemikalier som kan skada hälsa och miljö. Lokalförsörjningsnämnden kan styra användningen av kemikalier för rengöring i Stadens lokaler genom tidiga problemlösningar med lokalvårdsansvariga för varje separat objekt. För dessa typer av lösningar avsätts 1,0 mnkr i budget 2018, vilket är lika med 2017 års nivå.

Utrednings- eller förstudieprojekt för investeringar

Under denna rubrik återfinns projekt som inte är tillräckligt utredda för att kunna ange en väntad investeringsutgift. Lokalförsörjningsnämnden får uppdrag att genomföra förstudier för dessa projekt så att det finns tillräckliga uppgifter att ta ställning till om de skall genomföras i kommande investeringsbudgetar.

Grundskola

Sandgärskolan ombyggnad

På sikt behöver Sandgärskolan renoveras då den ur ett fastighetstekniskt perspektiv börjar uppnå sin maximala livslängd. Skolan har FTX-ventilation (från- och tilluftssystem med värmeväxlare) med vätskeburen återvinning med dålig verkningsgrad, vilken är mycket gammal och sliten. Klassrum saknar radiatorsystem utan värms idag upp med luft via fönsterbänkskanaler med dålig funktion. Hög energiförbrukning ger stor besparingspotential. VVX (värmeväxlare) bör installeras samt nytt radiatorsystem i klassrum. Styrbyte för smarta funktioner och styrningar bör också installeras. Anpassningar behöver också göras för att kunna möta verksamhetens behov. En översyn behöver göras för en eventuell till- och/eller ombyggnad då antalet elever i grundskoleålder i Borås kommer att öka de kommande åren.

Regementsområdet F-6 (Ny skola)

Grundskolenämnden ser ett framtida behov av en F-6 skola på regementsområdet då många nybyggnationer sker på och kring området. Planarbetet som pågår för området har avstannat på grund av ovisshet kring hur Götalandsbanan skall dras. Nämnden inväntar tomtanvisning.

Hestraområdet F-6 (Ny skola)

Grundskolenämnden ser ett framtida behov av en F-6 skola på hestraområdet då många nybyggnationer sker på och kring området.

Dalsjöfors F-3

I Dalsjöfors pågår internt en lokalöversyn mellan förskola och skola. Det finns önskemål om en skolenhet F-3 i Dalsjöfors då elevantalet kommer att öka de närmaste åren.

Tummarpskolan om- och tillbyggnad

Tummarpskolan är i behov av uppfräschning och anpassningar för att kunna möta verksamhetens framtida utveckling. Skolan har små lokaler som inte är anpassade efter verksamhetens behov, och ökningen i elevantalet förväntas skapa sådana i form av fyra nya klassrum inom de närmaste åren på Tummarpskolan. I Dalsjöfors pågår internt en lokalöversyn mellan förskola och skola. Detta projekt redogjordes för i Lokalresursplanen 2016–2018.

Förskola

Linneagården ombyggnad

Fastigheten är i behov av en större upprustning för att upprätthålla en fastighetsteknisk standard.

Omsorg om personer med funktionshinder

Boende 10–12 personer

Nytt boende för personer som idag är externplacerade. Det är brådskande och angeläget att hitta ett boende för hemtagning av externplacerade brukare.

Ersättningsboende för Jössagatan

Boendet på Jössagatan 3 behöver läggas ner och ersättas med ett nytt, då det är ett stort boende, beläget i ett hyreshus, i tre plan varav ett plan är korttidsplatser. Det är för små gemensamma utrymmen, trångt och tungarbetat, och finns inga möjligheter att utöka befintliga lokaler.

Korttidsboende med 6–8 platser

Behov av utökning med 6–8 st. korttidsplatser då Västra Götalandsregionen kommer att minska tiden för färdigbehandlade patienter från 30 dagar till 3 dagar, vilket kommer att öka behovet av sådana platser.

Ersättningsboende för Söderforsgatan

På sikt behöver också Söderforsgatan ersättas utifrån tillgänglighetsperspektiv då boendet är beläget i flera våningar och det saknas hiss i alla sex trappuppgångarna.

Fritid

Svaneholms IP

Omklädningsrum vid Svaneholms idrottsplats är undermåliga och behöver rustas upp alternativt byggas om.

Björkängsvallen

Vid Björkängsvallen idrottsplats behöver samtliga omklädningsrum och klubbhus rustas upp alternativt byggas om då de är undermåliga.

Ryda IP

Vid Ryda sporfält behöver samtliga omklädningsrum och eventuella klubbhus rustas upp alternativt byggas om då de är undermåliga.

Skyttecenter

Det finns ett stort behov av etablering av ett skyttecenter i Borås. Anslagen avses miljöutredning samt fastställande av plats.

Övrigt

Tullengymnasiet

Förstudie för att utreda framtida användning/inriktning av lokalerna.

Översyner

Under denna rubrik redovisas utredningar som inte är regelrätta förstudier, utan snarare översyner kopplade till verksamhetsområden och eller geografiska områden.

Hässle torg

För att åstadkomma ett helhetslyft för område undersöker nämnden, i samråd med AB Bostäder, möjliga förbättringsåtgärder som kan göras på Hässle torg i samband med ombyggnationen av Hässlehus.

Servicenämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut	Prognos	tkr
	2016	2017	Budget 2018
Intäkter	630 071	611 734	660 061
Kostnader	-622 423	-606 734	-652 561
Nettokostnader	7 648	5 000	7 500
Kommunbidrag	-5 000	0	0
Resultat	2 648	5 000	7 500
Akkumulerat resultat	35 668	40 668	48 168
Nettoinvesteringar	-12 782	-25 802	-26 000

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Servicenämndens huvudarbetsuppgifter är att utföra tjänster rörande bl. a:

- anläggnings- och underhållsarbeten för gator och vägar, broar, parker samt övriga allmänna platser
- anläggning och underhåll av ledningsnät för vatten och avlopp
- om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter
- fastighetsservice
- anläggnings- och underhållsarbeten samt drift av idrottsanläggningar
- fordon, förråd och verkstäder
- andra med ovan angivna uppgifter förenlig verksamhet
- tillhandahålla service beträffande utskriftsenheter, kopiering o dyl.
- administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal- och löneadministration)

Ekonomiska förutsättningar

Servicenämndens verksamhet budgeteras med ett resultatkrav på 7,5 mnkr för 2018. Nämndens stora orderportfölj med fleråriga avtal av såväl projekt- som driftsavtal minskade väsentligt under 2016 jämfört med de senaste åren och berodde främst på avtrappning av insatserna på de stora exploateringsprojekten. För budget 2017 bedömde nämnden att produktionsvolymen totalt skulle öka med cirka 6 % jämfört med 2016, prognosen talar för en ökning med 7 %. I budget 2018 räknar nämnden med en ökad produktionsvolym om ytterligare 7 % gentemot prognos 2017. Det är främst avtal på entreprenadverksamheten med nya uppdrag för Lokalförsörjningsnämnden, Tekniska nämnden, Fritid- och folkhälsönämnden och Borås Elnät AB som bidrar till volymförändringen.

Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag. Detta ställer krav på att inte automatiskt kostnadskompensera sig i priserna till kunderna. Verksamheten måste löpande rationaliseras för att möta utvecklingen. Kommunstyrelsen förutsätter att Servicenämnden bidrar till att uppfylla de effektivitets- och rationaliseringskrav som ställs på de tekniska verksamheter som är nämndens huvudbeställare och övriga nämnder/förvaltningar när det gäller de administrativa tjänsterna.

Vision

Servicenämnden skall tillhandahålla kostnadseffektiva tjänster med god kvalitet. Detta ställer motkrav på Servicenämnden att ständigt arbeta efter god kompetens, välarbetade produkter och maskiner, samt professionell service. Servicenämnden ska som en marknadsfaktor verka för balans i samhället, direkt motverka centralisering av marknadstjänster och erbjuda kostnadseffektiva lösningar för att öka konkurrensen på marknaden; utan att erhålla bidrag från skattekollektivet för ändamålet.

Nya uppdrag

- ✘ Servicenämnden skall fortsätta se över sin verksamhet för kostnadseffektivisering.
- ✘ Servicenämnden erhåller ett förbud om återbesättande av vakanta tjänster. Samtliga ärenden översändes till Kommunstyrelsen för särskilt beslut.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Investeringar

Fordon och maskiner

Servicenämnden håller genom sin fordonsenhet samtliga förvaltningar och en del bolag med fordon och maskiner. För utbyte av fordon och maskiner budgeteras 15,0 mnkr. Vid nyinköp skall ergonomiska förutsättningar beaktas. Nivån är att betrakta som ett förslagsanslag. Finns absoluta behov kan anslaget överskridas ett enskilt år.

Kopiatorer/utskriftsenheter

Tryckeriet ansvarar för merparten av kommunens kopiatorer och utskriftsenheter. Maskinerna köps in och hyrs ut genom internhyresavtal till de beställande förvaltningarna. För 2018 avsätts 3,0 mnkr till Servicenämndens förfogande.

Kommunikationsutrustning IT

Den centrala tekniska infrastrukturen består främst av servrar och kommunikationsutrustning som har en livslängd på cirka 5 år. Till nämndens förfogande avsätts 3,0 mnkr årligen till förnyelse och utbyte av denna utrustning.

Pantängen skärmtak, omklädningsrum och laddstationer för elfordon

Investeringen i skärmtak som påbörjades 2017 fortsätter under 2018. Utbyggnaden kommer att innebära att fler maskiner och fordon kan förvaras under tak, vilket ger längre livslängd och förhoppningsvis färre spontanstölder.

Andelen kvinnor med behov av omklädningsrum inom framförallt verksamheten Entreprenad har ökat, varför anpassning av omklädningsrum i Pantängen är nödvändig.

Som en följd av Kommunfullmäktiges beslut att öka andelen elfordon i kommunen behöver anläggningen utrustas med laddstationer.

Ovan nämnda investeringar beräknas uppgå till 5,0 mnkr totalt.

Fritids- och folkhälsonämnden

Ekonomiskt Sammandrag		tkr		
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	
Intäkter	44 098	50 079	55 121	
Kostnader	-204 546	-254 939	-240 771	
Nettokostnader	-160 448	-204 860	-185 650	
Kommunbidrag	153 670	195 700	185 650	
Resultat	-6 778	-9 160	0	
Akkumulerat resultat	2 299	-6 861	-6 861	
Nettoinvesteringar	-12 350	-32 760	-90 716	

Nämndens uppgift

Fritids- och folkhälsonämnden har till huvuduppgift, att ansvara för kommunens övergripande folkhälsoarbete samt att främja fritidsverksamheten i kommunen och tillgodose allmänhetens och organisationers behov av anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.

Nämnden har också speciella arbetsuppgifter, som;

- att utifrån fastställda mål arbeta med att kartlägga, rapportera, följa upp och föreslå åtgärder som främjar en jämlik, jämställd och god hälsa.
- att handha det operativa ansvaret för lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser, inkl. Simonsland.
- att ansvara för kommunens engagemang i folkhälsofrågor och ta initiativ till fortsatt utveckling av folkhälsoarbetet.
- att ansvara för fritidsgårdsverksamheten i kommunen inklusive badresor på sommaren, samt ansvara för kommunens koloniverksamhet.
- att samarbeta med i kommunen verksamma föreningar och organisationer inom nämndens område och stimulera det arbete som de bedriver.
- att ansvara för kommunens engagemang i idrottsevenemang och för upplåtelse av kommunens anläggningar och lokaler för idrott och fritidsverksamhet.
- att i den mån kommunfullmäktige inte beslutat att ansvaret ska ligga på annan nämnd, svara för kommunens samlade bidragsgivning till föreningar och föreningsgårdar enligt gällande regler och
- att pröva framställningar om lån till föreningsanläggningar.
- att avge yttranden i anledning av remisser från Lotteriinspektionen.
- Fritids- och folkhälsonämnden har ett särskilt ansvar för samarbetsuppdraget avseende lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser.

umgås med varandra i sammanhang som berör just dem generellt, i synnerhet sådan verksamhet som är riktad till barn och ungdomar.

För att öka antalet ungdomar som söker sig till föreningslivet är det viktigt med ett brett utbud av aktiviteter. Föreningar som erhåller bidrag ska garantera att verksamheten är drogfri. För att motverka fusk med kommunens föreningsbidrag är det viktigt att noggranna kontroller utförs och att allt misstänkt fusk polisanmäls.

Vi ser heller ingen anledning att stödja föreningar som är segregerade etniskt eller nationellt och därför ska Borås stad upphöra med bidrag till invandrarföreningar då man ska förespråka integration genom ordinarie verksamhet.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden skall överse Brygghusenhetens verksamhet och roll i Borås Stad. Aktiviteter som ej ingår i den ursprungliga verksamheten har gett upphov till ett reviderat läge där substansen i Brygghusetets kärnverksamhet ifrågasätts.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över sin organisation och snarast omprioritera de områden som idag avser integration enligt nuvarande uppdrag. Samtliga integrationsprojekt skall koncentreras till Arbetslivsnämnden.
- ✘ Kommunala bidrag ska enbart gå till föreningar vars syfte är förenligt med det demokratiska samhällets värderingar.
- ✘ Kommunen bör i ökad omfattning prioritera friskvård och motion.
- ✘ Kommunen bör skapa förutsättningar för spontanidrott.
- ✘ Allt misstänkt fusk med föreningsbidrag ska polisanmälas.
- ✘ Grundskolenämnden ska se till att samtliga 7–9-skolor har samarbete med Fritids- och folkhälsonämnden om fritidsledare.
- ✘ Hyresbidraget till Kamratföreningen I15:s vänner flyttas från Fritids- och Folkhälsonämnden till Kulturnämnden.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Aktivitetsplatser liknande den på Sjöbo ska skapas i serviceorterna. Förstudie görs under 2018 i samverkan med Tekniska nämnden.
- ✘ Fritids- och folkhälsonämnden ska tillsammans med Grundskolenämnden ta fram en plan för att införa simfritids. Avsikten är att kunna erbjuda särskilda insatser på skolor med mycket låg simkunnighet.

Investeringar

Konstgräsplaner

Fritids- och folkhälsonämnden kommer under 2018 att prioritera arbetet med att omhänderta fyllnadsmaterialet i konstgräsplanerna på fyra idrottsplatser, bland annat genom att skapa ytor vid varje plan för återvinning av materialet. För ändamålet avsätts 1,5 mnkr.

Näridrottsplatser

Avser utveckling av näridrottsplatser och utebad i enlighet med utredningen "Näridrottsplatser och badplatser i Borås Stad". Under 2018 skall det utredas om och hur det är möjligt att skapa aktivitetsplatser på Hässleholmen och Norrby. Förstudie görs under 2018 i samverkan med Tekniska nämnden. För 2018 avsätts sammanlagt 2,0 mnkr inom detta konto.

Badplatser och utebad

Under år 2018 fortsätter arbetet med att byta ut de gamla bryggor som fortfarande finns på många badplatser. Fokus under 2018 ligger på den välbesökta badplatsen i Sjömarken, där också kommunens badresor håller till under sommarlovet. Nämnden kommer också att fokusera på att restaurera badplatsen i Frufällan. Sedan flera år tillbaks har frågorna beträffande båtramp i Öresjö ökat markant, och då det inte finns någon förvaltning i Borås som har båt- och rampfrågor på sitt bord, så blir Fritids- och folkhälsoförvaltningen den naturliga motparten för de många som har frågor inom detta område. Förvaltningen vill därför, dels uppföra en båtramp som kan utnyttjas av allmänheten i Öresjö och, dels genomföra en utredning beträffande båtramp och båtbryggor. För 2018 avsätts sammanlagt 0,5 mnkr inom detta konto.

Diverse mindre inventarier och utrustning

Avser behov av inventarier och utrustning till anläggningarna såsom gräsklippare, bevattningsutrustning, badbryggor. Inom detta konto avsätts årligen 2,0 mnkr.

Spår och leder

Nämnden fortsätter att utveckla möjligheterna till friluftsliv och aktivitet i Borås, främst med fokus på områden där det i dagsläget inte finns spår och leder. Detta har uppmärksammats i utredningen "Spår och Leder". Några av de projekt som kommer att genomföras under 2018 är;

- Kulturred på Norrby – det finns mycket små möjligheter till friluftsliv och naturkänsla på Norrby – här väljer vi stället att skapa en kulturred som lyfter fram Norrbys historia.
- För att underlätta för Sjöboborna att nå den elbelysta promenadstigen längs Viskan kommer vi att belysa stigen mellan Sjöboparken och Viskan.
- En långled kommer att anläggas som utgår från Kransmossen och som förbinder detta område med bl.a. Hedvigsborg, Transås, Björkehov, Älmås och Gånghester. Leden läggs så att det också enbart går att vandra på södra sidan av Gånghestervägen.
- Arbetet med den elbelysta promenadslingan runt Dalsjön tillsammans med Attraktiva Toarp fortsätter. Dalsjöfors är idag det enda större samhället utanför Borås som saknas elljusspår.
- Anlägga parkeringsplatser för besökande till den mycket välbesökta Banvallen som är en ypperlig aktivitetsyta för olika sorters idrotter och vardagsmotion.

För 2018 avsätts 3,5 mnkr.

Evenemangsstaden Borås

Avser investeringar som gör att staden skall kunna vara attraktiv och fungera väl som arrangör av mästerskap och evenemang (till exempel U 20 EM). Här ingår bland annat mobila läktare och scener för utomhus- och inomhusaktiviteter. Inom detta konto avsätts 3,5 mnkr under 2018.

Lundby park

Avser utveckling av Lundby Park. Nämnden vill skapa framtidens mötesplats för actionsporter vid Lundby Park. Det ska vara den mest jämställda och trygga actionparken med den högsta tillgängligheten av alla actionparker i Sverige. Verksamheten söker kontinuerligt ekonomiskt stöd från externa samverkansparter för att lyckas med målsättningen. Vid varje tillfälle krävs dock 50 procent medfinansiering från Borås Stad. I budget 2018 avsätts 1,0 mnkr.

Stadsparksbadet

Avser renovering och tillbyggnad av Stadsparksbadet som fyllde 30 år under 2015. Det som kommer att åtgärdas är bland annat taket, entrén, omklädningsrum och bassänger. Den totala investeringsutgiften beräknas till 93,3 mnkr varav 63,2 mnkr avsätts under 2018. Stadsparksbadet är en av Borås viktigaste rekreationsanläggningar och förnyelseplaneringen skall utföras på ett sådant sätt att det möjliggör framtida utvecklingsmöjligheter för anläggningen.

Sven Ericsonvallen

Avser ombyggnad av omklädningsrum och café. För projektet avsätts sammanlagt 13,5 mnkr varav 4,0 mnkr under 2018.

Ny hall i Fristad

Behov finns av en ny idrottshall i Fristad, då föreningens verksamhet växer och de befintliga tiderna inte räcker till. Till detta avsätts 3,0 mnkr under 2018.

Björbobacken på Rya Åsar

För 2017 avsätts 500 tkr för utveckling och förbättring av Björbobacken vid Rya Åsar för tillgänglighet och allmänheten.

Skyttecenter

Klarlägga förslag om ett skyttecentrum för föreningar, polisen samt en eventuell polishögskola. Placeringen är ej ännu bestämd. Till detta avsätts 6,0 mnkr under 2018.

Fritids- och folkhälsonämnden - föreningsbidrag

Ekonomiskt Sammandrag			tkr
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	52	45	45
Kostnader	-39 611	-40 245	-41 045
Nettokostnader	-39 559	-40 200	-41 000
Kommunbidrag	39 550	40 200	41 000
Resultat	-9	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Kommunen lämnar bidrag enligt av fullmäktige fastställda regler till ungdoms-, invandrar- och pensionärsföreningar samt till sociala föreningar och föreningar för människor med funktionsnedsättningar. Huvudsyftet med bidragen är att stimulera ett brett fritidsutbud, som tillgodoser olika intressen.

Bidrag till ungdomsverksamhet utgår i form av grundbidrag, lokalbidrag och verksamhetsbidrag. Syftet med bidragen är att

- stödja ungdomsverksamhet i åldern 6–20 år
- stimulera aktiviteter
- lämna stöd till föreningarnas egna anläggningar och lokaler genom driftbidrag och anläggningsbidrag.

Anläggningslån lämnas för att ekonomiskt stödja anordnandet av fritidsanläggningar, ungdomslokaler eller andra lokaler som kommunen bedömer som angelägna. Lån utgår med maximalt 40 % av kostnaden. Lånen är ränte- och amorteringsfria i 30 år, varefter de avskrivs. Beslut fattas av fullmäktige för varje enskilt lån. Under 2017 ändrades kommunens redovisningsprinciper så att lånen numera kostnadsförs i sin helhet när föreningen får lånet utbetalat.

Ekonomiska förutsättningar

Totalt beräknas kommunbidraget för föreningsbidragen till 41,0 mnkr. Då kostnaderna inom föreningsbidragen nästan uteslutande styrs av de regler fullmäktige fastställt, brukar eventuella budgetavvikelser regleras i nästkommande bokslut. Kostnaderna för Kamratföreningen I 15's lokal för museiverksamhet flyttas till Kulturnämnden som erhåller ett ökat Kommunbidrag på 250 tkr för detta.

Nya uppdrag

- ✘ Kommunen ska stödja det lokala idrotts- och föreningslivet.
- ✘ Allt misstänkt fusk med föreningsbidrag ska polisanmälas.
- ✘ Föreningar som erhåller bidrag ska garantera en drogfri verksamhet.
- ✘ Avveckla stödet till föreningar vars verksamhet helt eller delvis syftar till att bevara eller stödja invandrares ursprungliga kultur och identitet.
- ✘ Kommunala bidrag enbart ska gå till föreningar vars syfte är förenligt med det demokratiska samhällets värderingar.
- ✘ En översyn av det befintliga föreningsstödet skall göras under 2018. Målet är att anpassa och "modernisera" föreningsstödet.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	38 831	38 727	42 663
Kostnader	-60 429	-59 227	-60 663
Nettokostnader	-21 598	-20 500	-18 000
Kommunbidrag	23 900	22 850	18 000
Resultat	2 302	2 350	0
Akkumulerat resultat	18 752	21 102	21 102
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Samhällsbyggnadsnämnden har som huvuduppgift att utöva inflytande över hur kommunens områden planeras och bebyggs. Nämnden är myndighet för plan- och bygglovsärenden samt tillsynsmyndighet för byggnadsverksamheten. Samhällsbyggnadsnämnden ska verka för en långsiktigt god boende-, arbets- och livsmiljö för kommunens invånare samt verka för att Plan- och bygglagens och Miljöbalkens intentioner beträffande hushållande med naturresurser, arkitektonisk kvalitet och estetik i bebyggelse och miljö uppfylls. Nämnden svarar också för kommunens samlade kartproduktion och lantmäteriverksamhet samt den övergripande verksamheten med datorbaserade geografiska informationssystem.

Samhällsbyggnadsnämnden har fr o m 2017 ett särskilt samarbetsuppdrag avseende samhällsbyggnadsprocessen. Samarbetsuppdraget syftar till att stärka helhetssynen och få nämnder och styrelser att tydligare se sin del i helheten. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse med utgångspunkt i vad som är "det bästa" för kommuninvånaren. Samarbetsuppdraget är ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i frågor som har gemensam karaktär. Det övergripande målet för samarbetsuppdraget har varit att skapa en gemensam målbild kopplat till samhällsbyggnadsprocessen med ett strategiskt fokus i ett 5 till 10-årsperspektiv.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Samhällsbyggnadsnämnden budgeteras till 18,2 mnkr. Kommunbidraget har höjts med 0,55 mnkr jämfört med förra året. I samband med att Borås Stad överlåter Lantmäteriet till staten minskar kommunbidraget med 1,3 mnkr. Fortsättningsvis ska nämnden anta bygglovstaxor i enlighet med självkostnadsprincip vilket beräknas öka intäkterna med ca 1,7 mnkr – som nämndens anslag minskar med motsvarande. Nämnden har även redovisat överskott om ca 2,3–2,5 mnkr historiskt, till följd av detta minskar anslaget till nämnden med 2,0 mnkr. Inom denna ram har nämnden en viktig uppgift att förbereda för en god infrastruktur, skapa förutsättningar för en industriell utbyggnad, kommunal service samt en attraktiv boendemiljö. Det är också avgörande att Samhällsbyggnadsnämnden prioriterar resurserna så att man ligger långt framme i detaljplaneprocessen och är beredd på snabba insatser inom sitt område. Ny teknik och ett professionellt arbetssätt skall medverka till att ta fram underlag för etablering och tillväxt i Borås.

Samhällsbyggnadsnämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 200 tkr.

Vision

En god byggkultur främjar landet i sin helhet. I dagens samhälle ser man en stor efterfrågan av bebyggelse, speciellt av bostäder, och det är då av sin yttersta vikt att tillmötesgå denna efterfrågan.

Samhällets grundläggande organisation, utformandet av vår infrastruktur samt våra fysiska miljöer och det regelverk som omger dessa har en stor inverkan på medborgarnas trygghet, trivsel och hälsa. Principen om att hela kommunen ska leva är mycket viktigt för Borås Stad. För att bland annat kunna garantera medborgare i alla delar av kommunen en godtagbar nivå av samhällsservice och tillgänglighet till en rimlig kostnad måste Borås Stad behålla ett betydande mått av inflytande över infrastruktur och kollektivtrafik.

Varje område ska förädlas och utvecklas efter de unika förutsättningar som finns på plats. Stadsplanering och arkitektur måste vara anpassade efter människors behov och till vad vi vet om den mänskliga naturen. Detta innebär bland annat att man bör sträva efter att bygga miljöer som beaktar det mänskliga behovet av social samvaro, närhet till naturen, skönhet och symmetri. Man bör också bejaka platsens och invånarnas historia och identitet. Områdets karaktär ska bevaras och främjas för att bilda en arkitektonisk mångfald i samhällets infrastruktur och bebyggelse - i samråd med boende på plats.

Socioekonomiska faktorer i området ska vara en underliggande faktor kring utformningen och framtagande av detaljplaner. Studier från USA och BRÅ uppvisar en tydlig korrelation kring områdets socioekonomiska situation och höjden på byggnader. Högre hus har visat sig bidra till en negativ utveckling i redan utsatta områden. I utsatta områden ska därmed lägre hus, som personifierar byggnaden och dess boende, prioriteras i högre utsträckning.

Sverige har en rik byggnadstradition som förtjänar att bevaras. Historiskt förankrade byggnadsmiljöer skapar hemkänsla och trygghet och har en positiv inverkan på turistnäringen. Borås Stads generella inställning ska vara att i möjligaste mån undvika förtätning av befintliga stadskärnor. Vi kan i vår omvärld se exempel på hur parker och grönområden trängs undan till förmån för nya tätliggande hus. Mot bakgrund av detta bör kommunen alltid sträva efter att, vid avyttring av tomträtter, prioritera kringområden istället för en kortsiktigt högre ersättning för innerstadsmark på bekostnad av en långsiktigt försämrad stadsbild.

Nya uppdrag

- ✘ Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att se över alla delar i byggprocessen som påverkas av Borås Stads agerande. Detta för att underlätta beslutsfattningen när det gäller planer, markanvisningar, bygglov m.m. i så lång utsträckning som möjligt.
- ✘ Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att snarast ta fram detaljplaner som tidigare ej kunnat nyttjas på grund av Götalandsbanan.
- ✘ Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att effektivisera den digitala bygglovsprocessen och vid slutet av 2018 uppvisa effekterna. Målet är att minst var femte ansökning skall skett digitalt.
- ✘ Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att under januari månad 2018 återinsätta bygglovstaxan från 2016 (med uppräknings) för solpaneler och solenergi. Kostnaderna skall följa självkostnadsprincipen.

- ✘ Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att säkerställa detaljplanprocessen i Borås Stad där faktiska kostnader debiteras byggherren inom respektive projekt. Nämnden skall i varje enskilt ärende upprätta ett detaljplanavtal för byggområden – för att motverka vinster eller förluster inom enskilda fall.
- ✘ Nämnden skall förespråka och arbeta efter ett trygghets- och tillgänglighetsperspektiv ska genomsyra all samhällsbyggnad. Varierade boendeformer, småskalighet, naturliga mötesplatser, närhet till central samhällsservice, rekreatiomsområden, i största möjliga mån traditionell arkitektur och fritidsaktiviteter ska eftersträvas vid planeringen av nya bostadsområden.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att snarast effektivisera planverksamheten och tydliggöra de olika ansvarerna för att i största möjliga mån färdigställa detaljplaner. Nämnden får som mål under 2018 att ta fram planer för 1 500 bostäder i Borås Stad.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att snarast under 2018 tillämpa självkostnadsprincip inom bygglov- och detaljplantaxa och avgifter.
- ✘ Nämnden ska beakta boendes synpunkter, yttranden och förslag under framtagande av detaljplan samt bygglov.
- ✘ Nämnden ska särskilt följa upp andelen av ansökningarna om bygglov som inte bedöms vara fullständiga, och ta fram förslag till rutin för att bygglovhandlingar ska vara kompletta inom två veckor från inkommen ansökan.
- ✘ Nämnden ska, tillsammans med Kommunstyrelsen, upprätta kontakt med statliga Lantmäteriet för överlåtelse av den kommunala verksamheten till statlig regi.
- ✘ Grönytor och naturliknande miljöer ska vara en självklar och sammanhängande del av stadsbilden och stor hänsyn ska tas till det lokala ekosystemet.
- ✘ Nämnden ska verka för att inte tillåta byggnader med starkt symbolvärde av religiös eller annan karaktär som kraftigt avviker ifrån svensk eller västerländsk byggnadstradition.
- ✘ Nämnden ska införa kulturell planering med fokus på medborgardialog, byggplatsens historiska förutsättningar, det lokala kulturarvet, samt vikten av en social känsla och samhörighet.
- ✘ Under 2018 fokuserar nämnden på arbetet med att effektivisera handläggningen inom myndighetsutövningen samtidigt som hög rättssäkerhet, effektivitet, tillgänglighet och kvalitet säkerställs.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Tekniska nämnden

Väghållning, skog, parker m.m.

Ekonomiskt Sammandrag			tkr
	Bokslut	Prognos	Budget
	2016	2017	2018
Intäkter	91 253	76 309	78 229
Kostnader	-239 918	-211 259	-219 129
Nettokostnader	-148 665	-134 950	-140 900
Kommunbidrag	148 965	135 050	140 900
Resultat	300	100	0
Akkumulerat resultat	17 217	17 317	17 317
Nettoinvesteringar	-45 333	-43 000	-78 500

Nämndens uppgift

Tekniska nämndens huvudarbetsuppgifter är att handlägga alla frågor rörande kommunens:

- Gator, vägar, broar och parker i den mån det inte ankommer på annan samt iordningsställd allmänplatsmark inom detaljplanelagt område samt oexploaterad mark där kommunen är markägare, (anläggning, drift, underhåll, renhållning, utformning och utsmyckning samt i anspråktagande).
- Strategisk styrning av förvaltningsöverskridande upphandlingsverksamhet, utgöra stadens upphandlingskompetenscentra samt utgöra stadens inköpscentral (upphandlingsuppdrag, upphandlingssamverkan med andra myndigheter/enheter exempelvis andra kommuner och bolag m m).
- Förvaltning av kommunens innehav av skog samt frågor om jakt och fiske.
- Samordning av samhällsbetalda persontransporter inom kommunen som färdtjänst, resor till och från daglig verksamhet.
- Planering och samordning av skolskjutsar.
- Uppgifter enligt lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst.

Vidare åligger det Tekniska nämnden att handlägga alla frågor rörande:

- Parkering på allmän plats enligt 1 § Allmänna ordningsstadgan, parkeringsövervakning, bekvämlighetsinrättningar, trafikplanering som på detaljnivå är kopplat till utförandeåtgärder, framtagande av trafiknätsanalyser och planer för gång- och cykelvägar (GC-planer), ansvar för genomförandet av åtgärder som syftar till beteendeförändringar s k Mobility Manager, upplåtelse av allmän platsmark, flaggning och dekorerings av allmänna platser samt drift av flygfält.
- Skadeståndsärenden, dispenser och tillstånd erforderliga för Tekniska nämndens verksamhet.
- Belysning av allmän plats, gator, vägar, torg och parker.
- Kommunens underhåll av och bidrag till enskilda vägar samt frågor rörande vägsamfälligheter och liknande sammanslutningar.
- Beredning av avgifter för gatukostnad.
- I samråd med Kommunstyrelsen företräda kommunen i väg- och trafikfrågor i förhållande till Trafikverket och Länsstyrelsen.
- I den mån nämndens verksamhet berörs avge förslag och yttrande i ärenden rörande kommunens planläggning och fastighetsbildning.
- Skötsel av Borås Stads naturreservat.

- Främjande av friluftsverksamheten i kommunen och tillgodose allmänhetens behov av rekreationsområden och möjlighet till friluftsliv.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget budgeteras till 142,3 mnkr för 2018. Kommunbidraget har höjts med 1,8 mnkr för ökade skötselutgifter och försköning av staden inom nämndens hela verksamhetsområde. Nämnden får även ökat anslag om 500 tkr för finansiering av arbetsledare inom Cityvärdar, samt 600 tkr för tillkommande drift- och underhållskostnader.

Tekniska nämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 1 400 tkr.

Vision

Borås Stads vision om ska Tekniska nämnden innefatta en effektivisering av ägda samhällsresurser, samtidigt som en hög kvalitet erbjuds. Det är nämndens uppgift att i största mån arbeta efter en god upprätthållning av infrastrukturen före nya projekt skapas.

Kommunen bör även sträva efter att i särskilt utsatta områden, så som i närheten av förskolor, sjukhus eller parkmiljöer, vidta trafikavskärmande åtgärder som till exempel byggande av bullerplank eller plantering av högre häckar.

Klotter och nedskräpning är problem som tyvärr är vanligt förekommande i våra städer och inverkar negativt på invånarnas trivsel och trygghetskänsla. Kommuner med särskilt stora klotterproblem bör inrätta särskilda klotterpatruller med uppgiften att avlägsna allt klotter inom ett dygn. Kommunen bör inte tillåta legala klotterplank eftersom dessa i flera fall visat sig öka snarare än minska det illegala klotret.

Kommunens väg- och gatunät måste underhållas och vara i ett sådant skick att inte näringsliv eller invånare missgynnas. Det finns ett ömsesidigt beroende mellan tätort, förort och landsbygd. Kommunens vägar måste därför hålla god kvalitet över hela kommunen och under hela året.

Att befolkningen cyklar till arbetet, skolan eller till en knutpunkt för annat färdmedel är positivt för både miljön och hälsan. Kommunerna bör därför verka för ett väl utbyggt och säkert cykelvägnät som förenklar för och uppmuntrar befolkningen till att välja cykeln som färdmedel.

Nya uppdrag

- ✘ Tekniska nämnden skall inventera trafikfarliga miljöer och föreslå åtgärder för att minimera riskerna. Därefter skall nämnden presentera kontinuerliga förbättringsförslag.
- ✘ Nämnden skall minska utbudet i den interna bilpoolen och istället förespråka kollektivtrafik (busskort) som alternativ för Borås Stads tjänstemän.
- ✘ Tekniska nämnden skall, i samarbete med Kulturnämnden, fortsätta arbetet med utsmyckning av de större tätorterna kring staden. Den offentliga konsten ska ha en folklig förankring och på ett tydligt sätt lyfta fram det nationella och lokala kulturarvet.
- ✘ För en effektivisering av Borås Stads ägda inventarier skall en policy arbetas fram där nyttjandet av de ägda inventarierna skall prioriteras före nyanskaffning sker.

- ✘ Nämnden skall se över trafikerade vägar och stråk av cyklister och upprätta cykelfria zoner inom Borås centralområde.
- ✘ Av det totala anslaget för cykelinfrastruktur ska minst 500 tkr användas för att bygga nya cykelställ, med möjlighet att ladda el cyklar och el mopeder, på strategiska platser.
- ✘ Nämnden ska arbeta med att förtydliga cykelstråk och markeringar av cykelbanorna.
- ✘ Arbetet med trygghetsskapande åtgärder efter gång- och cykelstråk ska fortsätta, särskilt runt förskolor, skolor och äldreboenden. Detta görs efter samråd med andra berörda nämnder.
- ✘ Även kransorterna kring Borås har stort behov av bättre infrastruktur för gående och cyklister samt biltrafikanter vid till exempel skolor och utmed genomfartsleder. Där är det ofta Trafikverket som är väghållare. Tekniska nämnden ska verka för att Trafikverket åtgärdar de problem som invånare i serviceorterna upplever.
- ✘ Kommunfullmäktige har tidigare beslutat att klotter ska saneras inom 24 timmar. Detta kräver att arbetet organiseras och samordnas mellan stadens samtliga förvaltningar och bolag genom gemensamt nyttjande av kommunens felanmälningsystem.
- ✘ Det långsiktiga målet är att alla lekplatser som nämnden ansvarar för skall vara tillgänglighetsanpassade.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Trygghetsskapande slyröjning ska utökas. Tekniska nämnden får i uppdrag att tillhandahålla skogslag för att röja i samverkan med Arbetslivsnämnden och Fritids- och folkhälsonämnden.
- ✘ Elparkeringsplatser ska finnas även på gatumark.

Investeringar

Beläggningsunderhåll

Förändrad redovisningsmetod för beläggningsunderhåll innebär att beläggningsunderhållet betraktas som investering och skrivs av under en längre period i stället för att som tidigare kostnadsförs direkt som driftkostnad. För 2018 avsätts 15,0 mnkr i investeringsbudgeten. Kvar på driften finns 1,6 mnkr för reparationer och akut asfaltunderhåll vilket innebär en total nivå för beläggningsunderhållet på 16,6 mnkr.

Attraktiv stad

För den fortsatta förnyelsen av stadskärnan finns ett behov av att hitta en samsyn bland de aktörer som finns inom centrum, samt att upprätta ett program för den fortsatta utvecklingen av stadscentrum. Upprustningen av centrumkärnan är uppskattad. Genom ett gott samarbete med fastighetsägarna har stora förändringar åstadkommit på kort tid. Närmast är intresset störst att förändra Lilla Brogatan vilket planeras att utföras under 2018. Inom de närmaste åren finns upprustningsbehov för Västerbrogatan och Torggatan i samband med ny detaljplan för kvarteret Eko 10 (gamla postenhuset) och Hallbergsplatsen när kvarteret Pallas är färdigt. För projekten avsätts årligen 3,0 mnkr.

Diverse mindre gatu- och broarbeten

Projektet avser ombyggnads- och nyanläggningsarbeten för gator och broar som ur investeringssynpunkt är av mindre omfattning. Genom att årligen avsätta en summa kan administrativa tids och kostnadsbesparingar erhållas genom att undvika ett förfarande där Kommunfullmäktige- eller Kommunstyrelsebeslut skall inväntas för varje enskilt projekt. Anslaget för 2018 är 16,0 mnkr. Om en enskild insats ett år gör att anslaget överskrids så avräknas detta nästa års volym. Anslaget för 2018 är tillfälligt höjt för att finansiera redan tidigare utförd uppsättning av Pollare. Här ingår också cirkulationsplats Symfonigatan/Orkestervägen med 4,0 mnkr som beslutats inom ramen för Byggbonusen.

Program för tillgänglighet

Kommunens nu gällande handikappolitiska program för tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning utgår från tillämpliga delar av FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionshinder. En prioriterad åtgärd är att förbättra gångbanesystemets ytor genom justering och ny beläggning. Även tillgänglighetsanpassning av lekplatser kan ingå. För projekten avsätts 1,0 mnkr årligen.

Gång- och cykelvägar

Utbyggnad av gång- och cykelvägar syftar i första hand till att skapa trafiksäkra förbindelser för de oskyddade trafikanterna. Strävan är att få genomgående GC-stråk av hög standard, och nätets nav – ihop bindande av cykelstråk genom centrum – måste prioriteras högt. Föreslagna åtgärder innebär att framkomlighet och säkerhet för cyklister kommer att öka utmed de ombyggda sträckorna. Utbyggnaden innebär också förutsättningar för att fler ska välja cykeln som transportmedel. Anslaget för 2018 är 6,0 mnkr. Här ingår utbyggnad av GC-vägarna på Regementsgatan, Kyrkvägen och Gässlösavägen/Kärrgatan med sammanlagt 7,5 mnkr som beslutats inom ramen för Byggbonusen. Prioritering av gång- och cykelvägar i serviceorterna ska ske under 2018, där lokala cykelnät ska gå före anknötningar mellan serviceort och Borås centrum. Även gång- och cykelvägar där Trafikverket är väghållare kan bli aktuella. Kommunen är beredd att bidra till finansieringen om detta är angeläget och innebär en tidsmässig framflyttning.

Reinvestering av gatubelysning

I avvaktan på att en överenskommelse träffas mellan Sveriges kommuner och landsting och Trafikverket om verkets övertagande av kommunal belysning på statliga vägar erfordras viss reinvestering. Investeringsutrymmet avser reinvestering i större anläggningar som vid röt- eller rostskadebesiktning har visat sig vara till stor del utdömda för fortsatt drift. Även utbyte av belysningskablar i centrala staden omfattas av investeringsutrymmet. För 2018 avsätts 1,5 mnkr.

Energi och miljöeffektivisering av gatubelysning

Utvecklingen går fort både vad det gäller energieffektivitet och teknik. Dimring nattetid är idag standard och närvarostyrning som tillval börjar bli vanligt. Detta understryker ytterligare behovet av att successivt byta ut gammal belysning. Delar av belysningsanläggningen kommer kontinuerligt att bestå av senaste tekniken och vi kan vara med att driva utvecklingen av energieffektiv och driftsäker belysning framåt. Då det finns tillgängliga medel avsätts inga ytterligare under 2018.

Ny kollektivtrafik (stadstrafiken)

I takt med att förbättringar görs för kollektivtrafiken krävs infrastrukturåtgärder i form av investeringar. Initiativet kommer oftast från Västtrafik. Reinvestering i markvärmeanläggningen på Sven Ericsonsplatsen, fortsatt utbyggnad av busshållplatser och ytterligare åtgärder finns upptagna inom projektet. Målet är att få en snabbare kollektivtrafik med fler turer vilket ger möjlighet till ökat resande. För åtgärderna avsätts 2,0 mnkr under 2018.

Borås flygplats

Borås flygplatsförening har tagit fram en framtidsplan för Borås flygplats. Under de kommande åren är det aktuellt att utföra ett antal åtgärder på flygfältet såsom uppsättning av staket/avspärning runt hela flygplatsen, röjning för hinderfrihet och komplettering av dränering. För 2018 avsätts 0,5 mnkr.

Upprustning av centrummiljöer

Ursprungligen var investeringsmedlen avsedda för upprustningsåtgärder i tätorterna utanför centralorten. Senare utökades möjligheten att även använda medel till åtgärder i stadsdelcentra i centralorten. Hittills har centrumupprustningsåtgärder gjorts i Sandared, Viskafors, Fristad, Sjöbo torg, Dalsjöfors centrum och Trandareds torg. Utanför centralorten kvarstår behov av centrumupprustning i Sandared och Sjömarken. Därefter kommer centrummiljöer i de mindre tätorterna att prioriteras. I centralorten finns behov av upprustning av Brämhults torg. För genomförande av åtgärder inom projektet avsätts 2,0 mnkr under 2018.

Promenadstråk längs Viskan

Eftersom staden en gång byggdes längs Viskan så ligger idag flera viktiga målpunkter på bekvämt avstånd från ån. Ett gångstråk längs med vattendraget skulle inte bara synliggöra Viskan utan även fungera som en attraktiv väg för många boråsare och besökare. Ett fungerande gångstråk längs vattnet kan också ligga till grund för rekreation och upplevelser. För projektet avsätts 1,5 mnkr under 2018.

Ny Nybro och gångstråk Resecentrum-Kongresshus/Högskola

Befintlig Nybro över Viskan har fel riktning med hänsyn till att cityringen och korsningen med Västerlånggatan är otydlig till sin funktion. Genom att bygga en ny bro kan bron riktning mot Yxhammarsgatan förbättra framkomligheten på cityringen som också ger bättre förutsättningar för kollektivtrafiken att trafikera den mest robusta leden i city. För projektet avsätts 9,0 mnkr under 2018 för gångstråket och samtidigt ges Tekniska nämnden beviljande att starta projektering av själva bron.

Grönområdesplanen

Projektet avser genomförande av de åtgärder som omfattas av grönområdesplanen för Borås Stad. De åtgärder som föreslås i planen avser bland annat att förstärka grönområden till mer sammanhängande stråk samt att tillskapa nya områden ingående i grönstrukturen inom Borås stad. För 2018 avsätts 1,0 mnkr.

Lekplatser

Tekniska nämnden förvaltar 162 lekplatser inom kommunen. En del av lekplatserna är slitna och uppfyller ej längre säkerhetskraven. För säkerheten på lekplatser gäller idag särskilda normer. Lekplatserna skall besiktigas en gång om året och skall dessutom ha kontinuerlig tillsyn. De lekplatser som ej klarar kraven måste, om renovering ej sker, rivas. För upprustning och renovering av lekplatser avsätts 6,0 mnkr under 2018. Investeringsutrymmet avser lekplatser i hela kommunen. Tekniska nämnden bör inom budgetutrymmet anlägga minst en ny lekplats per år. De nya lekplatserna ska ha en geografiskt jämn spridning över hela kommunen.

Diverse mindre parkinvesteringar

Åtgärder inom parkverksamheten som nämnden förfogar över. Kan bland annat avse utbyte av träd, upprustning av trappor och renovering av parkvägar. För ändamålet avsätts årligen 1,5 mnkr.

Trygghetsåtgärder, belysning och grönstruktur

Projektet syftar till att öka känslan av trygghet genom att beskära mörka buskage och belysa stadens parker och andra mörka grönområden bättre. Även befintlig belysning ska ses över och eventuellt bytas ut till mer energieffektiva alternativ. För projektet avsätts 2,0 mnkr under 2018.

Smarta papperskorgar

Efter en testperiod med bra resultat utökas projektet genom att köpa in fler smarta papperskorgar som gör Borås till en renare och snyggare stad. För projektet avsätts 3,0 mnkr under 2018.

Aktivitetsplats i Fristad

En aktivitetspark med placering i Fristad Hedsparken, mellan Industrivägen och järnvägen. Projektet innebär att en sedan länge planerad trafiksäker lösning för passage över järnvägen i Fristad kommer till utförande. Det skapar en central mötesplats i Fristad i anslutning till centrum. Aktivitetsparken kommer genom möten mellan generationer att bli en trygg plats för aktiviteter och samvaro. Till detta avsätts 7,5 mnkr under 2018.

Tekniska nämnden - persontransporter

Ekonomiskt Sammandrag			tkr
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	10 266	9 050	10 811
Kostnader	-75 572	-75 250	-77 361
Nettokostnader	-65 306	-66 200	-66 550
Kommunbidrag	61 650	64 200	66 550
Resultat	-3 656	-2 000	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Verksamheten Persontransporter skall handlägga alla frågor rörande kommunens:

- Samordning av samhällsbetalda persontransporter inom kommunen som färdtjänst, resor till och från daglig verksamhet.
- Planering och samordning av skolskjutsar för Borås Stad.
- Uppgifter enligt lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst.

Verksamhetens ansvarsområden är

- Färdtjänst
- Transporter till och från daglig verksamhet
- Särskoleskjutsar
- Planering av skolskjutsresor för hela Borås Stad
- Beställningscentral för färdtjänst
- Trafiksäkerhetsfrågor kring transporter
- Upphandling av persontransporter
- Bilpool för kommunanställda

Ekonomiska förutsättningar

Nettokostnaderna budgeteras till 66,6 mnkr för 2018 vilket ger ett ökat kostnadsutrymme med 3,7 % jämfört med budget 2017. Kommunbidraget höjdes redan i samband med beslutet om ramar för 2018 med 1,0 mnkr på grund av befarat underskott för verksamheten under 2017.

Vision

Nämnden skall tillhandahålla en god service där möjligheten till färdtjänst, transporter till och från daglig verksamhet, särskoleskjutsar m.m. alltid finns tillgängligt. Detta innefattar även en effektivisering av administrativa poster och tjänster för att på så sätt se till att alla har samma förutsättningar i kommunen.

Nämnden måste effektivisera arbetet kring skolskjutsar inom Borås Stad och bedöma varje ärende individuellt. Faktorer som säkerhet, tid och behov måste få mer utrymme i utvärderingen så att fokus inte skiftas från barnets utbildning.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över möjligheten att leverantörerna för skolskjuts och färdtjänst ska kunna samkordinera beställningar.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att, i samband med upphandling av färdtjänst, tillgodose videoövervakning mot förare samt ljudupptagning i fordonet. Syftet är att förstärka tryggheten gentemot förare och brukare.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Miljö- och konsumentnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	12 916	17 054	19 071
Kostnader	-34 851	-43 254	-40 946
Nettokostnader	-21 935	-26 200	-21 875
Kommunbidrag	22 250	25 700	21 875
Resultat	315	-500	0
Akkumulerat resultat	-823	-1 323	-1 323
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Miljö- och konsumentnämnden har till huvuduppgift att ansvara för kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden ansvarar även för kommunens budget- och skuldrådgivning samt konsumentrådgivning. Nämnden har också speciella arbetsuppgifter inom följande områden:

- livsmedelslagstiftningen och foderlagstiftningen
- alkohollagen, tobakslagen, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel,
- strålskyddslagen, lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel och lagen om sprängämnesprekursorer
- lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa
- kommunala renhållningsordningen

Miljö- och konsumentnämnden ska svara för miljövärden och naturvårdsfrågorna i kommunen i den mån det inte ankommer på annan. Nämnden ska följa utvecklingen i kommunen i miljö- och hälsoskyddshänseende och därvid utarbeta de förslag och bereda de ärenden som är påkallade eller ankommer på kommunen samt medverka i planering där frågor inom nämndens ansvarsområde berörs. Nämnden ska genom kontakter och samarbete med organisationer, nämnder, skolor och genom allmän information skapa ett ökat medvetande om och kunnande i vardagsekonomi och konsumentfrågor inom kommunen.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till Miljö- och konsumentnämnden budgeteras till 22,1 mnkr. I kommunbidraget ingår 200 tkr till naturvårdsfonden vars syfte är att medverka till ett progressivt naturvårdsarbete där en viktig del är att bevara det öppna odlingslandskapet. Fonden kan även ta emot externa bidrag från till exempel privatpersoner, företag och organisationer. Nämndens kommunbidrag har förstärkts inför 2018 med 1 200 tkr för att kunna uppnå avtalade inspektionsnivåer och med 250 tkr för att förbättra verksamhetens kvalitet och lönestruktur.

Miljö- och konsumentnämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 225 tkr.

Vision

Miljö- och konsumentnämnden är den politiska församling som inom Borås Stad är ansvarig för det lokala miljö- och hälsoskyddsarbetet. Nämnden har också ansvaret för konsumentrådgivning och ekonomisk rådgivning. Utöver detta skall nämnden se till att Borås Stad präglas av en ren miljö både inom och utomhus. Likaså bör energieffektiverade åtgärder prioriteras.

Nämnden skall gentemot medborgarna även vara behjälplig i ekonomiska frågor i allt från konsumentfrågor till människor i stort behov av ekonomisk rådgivning. Det är därmed vår vision att den ekonomiska rådgivning som kommunen tillhandahåller skall bestå av utbildad personal med kompetens inom området.

Personal som bedriver tillsynskontroller skall vara utbildade och bedriva arbetet på ett rättssäkert sätt.

Människan har stor påverkan på naturen. För att inte riskera kommande generationers behov måste vi ständigt förbättra vårt sätt att ta hand om vår omgivning och bruka naturresurser med omsorg för kommande generationer. För att värna den biologiska mångfalden krävs ett aktivt arbete. Inte sällan sprider sig främmande växter i den svenska naturen vilket riskerar slå ut den inhemska floran, till stora kostnader för jordbruk och fiske.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden får även i uppgift att se över de existerande personalresurser för att samla och effektivisera dessa.
- ✘ Många olika tobaksprodukter har sålts och säljs idag i illegala verksamheter. Nämnden ska därför ha en särskild uppföljning kring kontroller av tobak-, folköl- och receptfria läkemedel som presenteras i samband med tertial och årsredovisning.
- ✘ Alla kommunala beslut bör föregås av en analys av miljöeffekter, lämpligen genom en miljöchecklista.
- ✘ Nämnden ska ta fram en informations-/stödkanal för konsumenter och medborgare att lämna och inhämta information kring frågor om tobak, folköl och receptfria läkemedel.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Kulturnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	28 905	35 211	34 023
Kostnader	-177 484	-185 291	-191 273
Nettokostnader	-148 579	-150 080	-157 250
Kommunbidrag	144 120	147 000	157 250
Resultat	-4 459	-3 080	0
Akkumulerat resultat	1 174	-1 906	-1 906
Nettoinvesteringar	-7 747	-19 500	-66 538

Nämndens uppgift

Kulturnämndens verksamhet syftar till att göra Borås till en bra och attraktiv stad att leva i. En stad som ger alla invånare möjligheter till information, kunskap och upplevelser för att kunna ta aktiv del i den demokratiska processen och utvecklas som människa.

- Kulturnämnden skall i detta syfte bedriva biblioteksverksamhet, musei- och utställningsverksamhet, teater, dans- och musikverksamhet inklusive kulturskola, filmverksamhet och annan kulturell verksamhet.
- Kulturnämnden skall slå vakt om kulturarvet och kulturmiljön och stimulera intresset för lokalhistoria och lokalhistorisk forskning. Den kultur- och bildningsverksamhet som bedrivs av föreningar och organisationer ska stödjas och stimuleras.
- Möjligheter till eget skapande och aktiv delaktighet, lokal förankring och prioritering av barn och ungdomar samt särskilda insatser för att tillgodose funktionsnedsatta och grupper med annat modersmål, ska vara ledstjärnor i kommunens kulturarbete
- Barn och ungdomar skall fritt kunna vara med i det kulturella och konstnärliga livet genom att tidigt få ett brett och för deras ålder anpassat kulturutbud med stöd av engagerade vuxna, få utöva kultur på fritiden och få sin röst hörd och tillvaratagen.
- Kulturnämndens verksamhet skall utgå från ett mångkulturellt perspektiv och ett jämställt utbud och utövande.

Ekonomiska förutsättningar

Kulturnämndens verksamhet budgeteras till 158,9 mnkr för 2018. Nämndens kommunbidrag har allmänt förstärkts med 2,1 mnkr avseende närbiblioteken. "Kulturskolan Simonsland" ges utökade Kommunbidrag för del av uppstartsåret 2018 med 4,8 mnkr. Nämnden får ytterligare 0,25 mnkr då bidragsgivningen till kamratföreningen I 15:s vänners lokal överförs från Fritids- och folkhälsonämnden. Kulturnämnden tillförs 0,3 mnkr för att kunna erbjuda eleverna i Kulturskolan ett avgiftsfritt första år. Nämnden får ytterligare 0,7 mnkr i ökade anslag för anpassning av kostnader inom Fristad Musikskola. Slutligen tillförs nämnden 500 tkr för skapande av ett Kulturkanon.

Kulturnämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 1 600 tkr.

Vision

Kulturen har en central roll i stadsutveckling och samhällsbyggande. Det är också självklart att Sverige är unikt och att den svenska kulturen är unik och värd att bevara. Den gemensamma svenska kulturen är betydligt äldre än mångkulturen och vi vill särskilt belysa dess betydelse för det fredliga, demokratiska och solidariska välfärdssamhället vi lever i. Att göra kulturen tillgänglig för barn, gamla och funktionshindrade är ett prioriterat område. Kultur skulle kunna definieras som levnadssättet som förenar ett samhälle eller en viss grupp av människor. Som sådant inkluderar det bland annat språk, beteendemönster, seder och högtider, institutioner, konst och musik, klädsel, religion, ritualer, lekar, värderingar och normer för lagar och moraliska system.

Kulturarvet har ett egenvärde genom bland annat de skönhetsvärden och den estetik som det står för. Att värna om kulturarvet är också att visa respekt mot tidigare generationer, att minnas vad de har åstadkommit. Den absolut viktigaste aspekten är dock att kulturarvet fungerar som ett sammanhållande kitt. Varje samhälle behöver gemensamma normer och värderingar, kollektiva minnen, gemensamma myter, gemensamma högtider och traditioner, och gemensamma seder och bruk för att i förlängningen kunna hålla samman. Särskilt viktigt blir detta i en stat som den svenska med en solidarisk finansierad välfärdsmodell eftersom den solidaritet som håller upp systemet i sin tur baserar sig på identitet och en stark känsla av gemenskap.

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det inte särskilt förvånande att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländer. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Denna nordiska kulturgemenskap är något som kommunen ska bejaka och bygga vidare på. I en bredare mening ser vi också Sverige som en del av en nordeuropeisk, europeisk och västerländsk kulturgemenskap.

Nya uppdrag

- ✘ Den centrala mötesplatsen för teater, konstmuseum och bibliotek är Kulturhuset i Borås. Borås Stadsteater ska bevaras och egna inslag från våra medarbetare ska dominera utbudet.
- ✘ Kulturnämnden får i uppdrag att arbeta fram en "Kulturkanon Borås" som skall fokusera på att sammanställa och bevara det kulturarv Borås Stad har. Till detta skall en årsarbetare anställas som aktivt arbetar med kartläggning och framtagandet av Kulturkanonet. Materialet ska vara en sammanställning om de lokala individer som inom respektive ämnesområde bidragit till Sveriges utveckling på olika sätt.
- ✘ Kulturskolan ska vara avgiftsfri i framtiden.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över sitt ansvar och utveckla de verksamheter vars uppgift avser integration genom belysning och arbete av annan kultur än den västerländska eller de nationella minoriteterna. Nämnden skall istället prioritera de verksamheter som avser den västerländska kulturen och de nationella minoriteterna samt aktivt arbeta efter integration genom dessa.
- ✘ Nämnden ska fortsätta arbetet med att se över det kulturmaterial Borås Stad äger, se över behovet av dessa och använda befintligt före anskaffning av nytt material sker.
- ✘ Nämnden ska premiera kulturarvsfrämjande arbete.
- ✘ Nämnden ska verka för att ha en aktiv roll vid firandet av traditionella högtider.

- ✘ Kommunalt kulturstöd ska ej användas för att gå till politisk eller politiserad verksamhet, finansiera kultur eller kulturrevenemang som underblåser eller romantiserar användandet av vandalism, droger eller våld.
- ✘ Kommunala bidrag ska enbart gå till föreningar vars syfte är förenligt med det demokratiska samhällets värderingar.
- ✘ Grundskolenämnden ska se till att samtliga 7–9 skolor har samarbete med Kulturnämnden om bland annat skolbibliotek och kulturskola.
- ✘ Kulturnämnden ansvarar fr. o. m 2018 för hyresbidraget till Kamratföreningen I 15:s vänner.
- ✘ Första året för barn som fortsätter i Kulturskolan efter KUL-året ska vara kostnadsfritt.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Investeringar

Konstnärlig gestaltning och textilkonst

Ett årligt anslag på 2 000 tkr avsätts i investeringsbudgeten för konstnärlig gestaltning, textilkonst och inköp av konst till konstmuseet.

Skulpturbiennial 2018

Under 2018 genomförs åter en skulpturbiennial i Borås. För planering och genomförande avsätts 1 000 tkr under 2018.

Scenteknik Stadsteatern

För utbyte och förnyelse av Stadsteaterns uttjänata scenteknik från 1975 avsätts sammantaget 72 000 tkr varav 56 238 tkr under 2018.

Meröppet bibliotek

Att göra biblioteken tillgängliga för boråsare även när det inte finns bibliotekspersonal på plats är ett sätt att utnyttja resurser som redan finns i lokal, medier, studieplatser, wifi, datorer med mera. Ett första meröppet bibliotek troligtvis i Dalsjöfors kommer att genomföras. För ändamålet avsätts 300 tkr.

Kulturskolan på Simonsland

Avser inventarier i de nya lokalerna för Kulturskolan på Simonsland. Totalt avsätts 7 000 tkr

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	tkr		
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	227 519	245 112	243 235
Kostnader	-724 428	-743 816	-751 485
Nettokostnader	-496 909	-498 704	-508 250
Kommunbidrag	506 800	495 880	508 250
Resultat	9 891	-2 824	0
Akkumulerat resultat	17 027	14 203	14 203
Nettoinvesteringar	-33 535	-45 360	-54 219

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Utbildningsnämnden är nämnd för och ansvarar i enlighet med skollagen för den del av kommunens utbildning inom skolväsendet som omfattar skolformerna gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå), särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt inom yrkeshögskolan.

Utbildningsnämnden ansvarar för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Speciella arbetsuppgifter

I den mån gällande författningar eller beslut av Kommunfullmäktige inte föreskriver annat, åligger det Utbildningsnämnden särskilt att

- beakta den allmänna utvecklingen inom de delar av skolväsendets område som ligger inom nämndens ansvarsområde,
- svara för den obligatoriska samordningen vid tillsättning av lärartjänster i kommunen och verka för att lärare genom tjänstgöring på olika skolor bereds tillfälle till heltidstjänstgöring,
- genom samverkan med kommunala organ samt med representanter för arbetsmarknadens lokala organisationer och arbetsförmedlingen tillskapa en för bygden väl anpassad yrkesinriktad utbildning,
- främja skolutveckling och tillse att verksamheten vid skolorna fortgår enligt gällande föreskrifter,
- tillse att framställningar och rekvisitioner görs för erhållande av stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde samt på kommunens vägnar motta sådana bidrag,
- inneha det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning och i samverkan med andra kommunala aktörer utöva ansvaret,
- handlägga övriga förekommande ärenden inom nämndens förvaltningsområde samt fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige överlämnar.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens ram för 2018 är 508,3 mnkr.

Antalet i aktuell skolåldersgrupp förväntas öka med 2,45 %. Gymnasieskolans ram justeras med 75% av förändring av antalet elever. Nämnden tillförs 2,9 mnkr för den fortsatta utvecklingen av stödverksamheten för elever med autismspektrumtillstånd. Nämnden tillförs även 1 mnkr för att bibehålla och rekrytera personal.

För 2015 avsattes för gymnasieskolan 5 mnkr per år, i fyra år, för ett särskilt Skollyft. För 2018 ingår dessa medel i ramen.

Vision

Hela vårt demokratiska samhällsbygge står och faller med utbildning. Framtidens företag kommer i tilltagande utsträckning söka sig till länder där de kan hitta kompetens. Trots en liten ljusning på området, står tyvärr det svenska utbildningssystemet inför stora problem, så som generellt låga resultat och otrygga skolmiljöer.

Skolan skall präglas av en trygg miljö för både elever och personal. All form av mobbning och trakasserier skall motverkas och respekten för lärarna skall respekteras. Dagens problematik i form av gängbildningar och öppen kriminalitet i och utanför Borås skolor sprider skräck bland både lärare och elever. Detta är något kommunen självfallet inte kan acceptera.

Skolresultatet är samtidigt beroende av de lokaler som undervisningen sker i. Dåligt anpassade och undermåliga salar och hela fastigheter behöver bättre anpassas / utökas till skolans nuvarande och framtida krav.

Vi vill leverera en långsiktig skolpolitik. Vi kan inte ha ett skolsystem som kastas mellan ideologiska motpoler vid varje maktskifte. Därför vill vi lokalt arbeta för långsiktiga hållbara lösningar på lärarnas arbetsmiljö, karriärmöjligheter, och löneutveckling.

Dagens lärare bör avlastas och stödjas för att kunna vara just lärare. Satsningar på kringpersonal leder till mer kvalitativ undervisningstid för lärare och elever samt minskar felaktigt nyttjande av personalens kompetens.

Att främja gymnasieprogram efter bristyrken och efterfrågan är ett sätt som undanröjer problem med miss-matchningar mellan näringsliv och arbetstagare. Borås Stad bör därmed verka för ett utökat samarbete mellan gymnasie-/vuxenutbildningar och det lokala näringslivet - en självklar prioritet.

Borås Stad skall främja en samhällsutveckling där staden erbjuder individer en två-årig gymnasieutbildning med praktisk inriktning. Alla elever har inte som ambition att vidareutbilda sig efter gymnasiet och skall därför erbjudas program som är mer anpassade efter deras behov och önskemål. En individ som tillåts arbeta med det yrke som individen önskar ökar både effektiviteten i arbetet samtidigt som det främjar ett bättre klimat och en bättre hälsa.

Nya uppdrag

- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden skall utöka samarbetet mellan skolan och det lokala näringslivet samt att gymnasieprogram som riktar sig mot bristyrken skall prioriteras.

- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden skall snarast under 2018 ta fram en handlings- och tidsplan gällande hur Borås Stad kan erbjuda fler praktiska, två-åriga program och presentera dessa till Kommunfullmäktige.
- ✘ Nämnden ska kartlägga behovet av kringpersonal i Borås Stads gymnasieskolor och vuxenutbildningen samt snarast presentera detta för Kommunfullmäktige. Beaktandet av kringpersonal skall aktivt kunna understödja lärare och rektorer genom att specialisera lärare och rektorer till deras ämnesområde.
- ✘ Nämnden ska ta fram en handlings- och tidsplan gällande införande av skriftliga ordningsomdömen och presentera detta till Kommunfullmäktige snarast under 2018.
- ✘ Nämnden skall aktivt arbeta för ett utökat matutbud i Borås Stads gymnasieskolor och säkerställa skolans objektiva roll – fri från religiösa inspel och påverkan.
- ✘ Nämnden skall snarast under 2018 presentera en handlingsplan på hur man kan utöka möjligheterna till rörelse i skolan.
- ✘ Nämnden ska etablera en samverkan med polis för att verka för en utökad närvaro och information i Borås Stads gymnasieskolor.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att förstärka och utveckla programutbudet för elever inom autismspektrumtillstånd.
- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att samverka med Arbetslivsnämnden i syfte att se över utbildnings- och etableringsprogram för nyanlända. Resultatet för samverkansuppdraget skall koncentrera utbildningsinsatser under vuxenutbildningen och etableringsinsatser under arbetsmarknadsinsatser och BREC. Nämnderna skall redovisa sitt resultat till Kommunstyrelsen fortlöpande kvartalsvis.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska utreda möjligheten att starta en profil inom spelutveckling på teknikprogrammet.
- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska tillsammans med Grundskolenämnden ta fram ett styrdokument mot psykisk ohälsa.

Investeringar

Viskastrandsgymnasiet ombyggnation. Lokalerna behöver optimeras för att tillskapa konferensrum, studieplatser, lokaler för lärlingsutbildningar, dessutom behöver köket anpassas för ökad tillagningskapacitet. Sedan tidigare är 24 mnkr avsatta varav 16,8 mnkr 2018. Ombyggnaden beräknas vara klar 2018.

Sven Eriksonsgymnasiet ombyggnation. Anpassning av lokaler för framförallt teknikprogrammet. Torget är en ny verksamhet för ungdomar inom autismspektraltillstånd som bedrivs på skolan. Behovet är större än väntat och ombyggnationer behöver göras för att kunna ta emot den växande elevgruppen. Sedan tidigare är 36,5 mnkr avsatta varav 20,0 mnkr 2018. Ombyggnaden beräknas vara klar 2019.

Till inventarier i samband med ombyggnad av Sven Eriksonsgymnasiet och Viskastrandsgymnasiet avsätts 4 mnkr.

Sociala omsorgsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	335 532	351 824	360 896
Kostnader	-1 040 759	-999 424	-996 946
Nettokostnader	-705 227	-647 600	-636 050
Kommunbidrag	699 200	642 600	636 050
Resultat	-6 027	-5 000	0
Ackumulerat resultat	11 554	6 554	6 554
Nettoinvesteringar	-	-	-45 167

tkr

Nämndens uppgift

Nämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd vad avser funktionshinderverksamhet samt stöd och service till personer med psykiska funktionshinder.

Nämnden utövar ledningen av kommunens verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt kommunens uppgifter enligt socialförsäkringsbalken (SFB) rörande assistansersättning.

I nämndens uppgifter ingår också att verka för undanröjandet av fysiska och psykiska tillgänglighetshinder. Nämnden har dessutom ett av de av kommunfullmäktige fastställda samarbetsuppdragen. Ett särskilt samarbetsuppdrag för tillgänglighet. Samarbetsuppdragen innebär att nämnden:

- Har befogenhet att sammankalla berörda nämnder
- Har ansvar för att samarbetsuppdraget kommer i gång
- Skapar förutsättningar, arbetsformer och legitimitet för samarbete
- Formulerar mål för arbetet
- Att resultatet mäts, utvärderas och redovisas

De särskilda samarbetsuppdragen är därmed också ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i frågor som har gemensam karaktär.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till Sociala omsorgsnämnden uppgår till 636,1 mnkr. Kommunbidraget har höjts med 6 500 tkr för volymökningar och lönesatsningar. Dessa ska täcka kostnaderna för tvång i öppenvård samt för att klara utökningen av VIP (Viktig Intressant Person) vars syfte är att förebygga att personer med intellektuellt eller psykiska funktionshinder utsätts för eller utsätter andra för våld i nära relationer. Nämnden tillförs även 1,6 mnkr för finansiering av nytt rapporteringssystem samt två nya LSS boenden. Fortsättningsvis tillförs nämnden 3,0 mnkr för fortsatt drift av Kärradal.

Verksamheten som vänder sig till de som är under 65 år och är i behov av omsorg enligt socialtjänstlagen (inte socialpsykiatri) flyttas från och med 2018 över till Vård- och äldreomsorgen

(VÄN). Även Hälso- och sjukvårdsdelen som berörs flyttas till VÄN. Den dagverksamheten för yngre dementa som byggs upp på Träffpunkt Simonsland flyttas över till VÄN. Ovanstående Verksamheter som i dag bedrivs på Träffpunkt Simonsland ska även fortsättningsvis bedrivas där men under VÄN. 32,5 mnkr flyttas från nämnden till VÄN. En avstämning av denna omflyttning kommer att göras i samband med att Kommunstyrelsen godkänner respektive nämndbudget.

Ett hyrestak, motsvarande det som finns för VOBO inom äldreomsorgen, kommer att införas för de som har särskilt boende inom socialpsykiatri. Detta hanteras av Lokalförsörjningsnämnden.

Vision

Behovet av socialomsorg ökar i samhället och vår vision är att alla och envar skall leva ett så gott liv som möjligt. En förutsättning för att det skall bli så bra som möjligt är att vi gör rätt investeringar och att dessa investeringar riktas så att största möjliga nytta uppnås.

Det ligger i kommunens vision att samhället tar tillbaka de viktigaste beståndsdelarna av sociala omsorgen för att återigen leda arbetet och låta frivilligorganisationerna bli ett komplement; och inte ett substitut. Nationell solidaritet är ett bärande begrepp som innebär att vi tar hand om våra medborgare på ett säkert och omsorgsfullt sätt.

För att korttidsboende, dagverksamhet och avlösning i hemmet ska fungera som verkligt stöd för anhörigvårdarna krävs att tider anpassas efter anhörigvårdarens och vårdtagarens dygnsrytm och rutiner, exempelvis dagtjänst och hemtjänst med flexibla tider. De erbjudna aktiviteterna måste också anpassas efter individuella behov och önskemål så att vårdtagaren upplever samhörighet och gemenskap. Kommunen ska dessutom bedriva uppsökande verksamhet.

Ur 5 kap. 10 § socialtjänstlagen: "Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder." Socialstyrelsen har tagit fram en handbok som heter "Stöd till anhöriga – vägledning till kommunerna för tillämpning 5:e kapitlet 10 § i SoL". Trots detta visar Socialstyrelsens rapport "Stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående" på slående skillnader mellan kommunerna vad gäller om kommunen har utvecklat och dokumenterat strategier i måldokument eller verksamhetsplaner för tillämpningen av 5 kap. 10 § SoL. Till dess att beslutade nationella riktlinjer finns som harmoniserar kommunens stöd för anhörigvårdare, måste kommunen visa på ett högre eget ansvar för att implementera lagstadgade regler med hjälp av sociala omsorgsnämnden.

Socionomer är ett fortsatt bristyrke i Borås Stad. Av denna anledning ska kommunen genomföra särskilda lönesatsningar samt bedriva arbetsmiljöförbättringar vars syfte är att öka attraktiviteten.

Nya uppdrag

- ✘ Kommunen ska ha en volontärförmedling
- ✘ Kommunen ska i högre utsträckning arbeta för att implementera 5 kap 10 § socialtjänstlagen.
- ✘ Nämnden ska fortsätta bedriva verksamheten kring Kärradal och därigenom erbjuda Borås Stads funktionshindrade och multisjuka en fortsatt årlig trivselvistelse.
- ✘ Kommunens information, verksamhet och fysiska miljö ska vara tillgänglig för människor med funktionshinder.

- ✘ Kommunen ska i samarbete med myndigheter, näringsliv och utbildningsväsende erbjuda funktionshindrade meningsfull sysselsättning.
- ✘ Genom föreläsningar, temadagar och internutbildningar ska kommunen sprida kunskap om funktionshinder.
- ✘ Kommunen ska stimulera näringsidkare till att öka tillgängligheten för personer med funktionshinder i det offentliga rummet.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Personer med funktionshinder löper en särskilt stor risk att bli utsatta för våld. Nämndens våldsförebyggande program VIP som ska stärka deltagarnas självkänsla permanentas. VIP riktar sig till personer med intellektuella eller psykiska funktionsnedsättningar.
- ✘ Utmaningen för nämnden är att under 2018 hitta modellen som hanterar borttagandet av delade turer samt korta och långa arbetspass. Detta ska ske så att det stärker bilden av nämnden som en attraktiv arbetsgivare samt att det sker med kvalitet för berörda brukare.
- ✘ Även fortsättningsvis kommer det satsas lönemässigt på socionomer, dels genom en särskild lönesatsning men även extra på de socionomer som arbetat länge hos oss genom en s.k. erfarenhetssatsning. Nämnden ska använda 3,0 mnkr inom befintlig ram för att finansiera en särskild satsning inom arbetsmiljöfrågor till detta. Fortsättningsvis, för att förstärka jämlikheten inom yrket, genomförs en särskild lönesatsning för männen inom kvinnodominerade yrken. Till detta avsätts 1,0 mnkr inom befintlig ram.

Investeringar

Nya boenden enligt LSS

Under 2018 planeras det för färdigställande av två gruppboendestäder med tänkt placering Gyllingstorpsgatan och Skogsfrugatan. Dessutom planeras start för ytterligare två gruppboendestäder och en serviceboendestad. Den totala investeringsutgiften uppgår till 44,2 mnkr. Kostnad per boende har beräknats till cirka 17–18 mnkr.

Inventarier till nya boenden

För investeringar i utrustning/inventarier och grundutrustning för nya boenden avsätts 1,0 mnkr.

Arbetslivsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

tkr

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	158 788	128 355	126 079
Kostnader	-372 954	-352 755	-357 329
Nettokostnader	-214 166	-224 400	-231 250
Kommunbidrag	222 450	226 400	231 250
Resultat	8 284	2 000	0
Akkumulerat resultat	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Huvudarbetsuppgifter

Arbetslivsnämnden fullgör kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Vidare ansvarar nämnden för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen. Nämnden ansvarar även för kommunens insatser och åtgärder vid flyktingmottagning och invandring samt integration i samhället och på arbetsmarknaden samt insatser gällande nationella minoriteter och förvaltningsområde för finska.

Speciella arbetsuppgifter

- arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser
- utveckling, samordning, genomförande och uppföljning av kommunens arbetsmarknadspolitiska insatser för kommuninvånare som av försörjningsskäl är i behov av sådana insatser;
- att verksamheten svarar mot arbetsmarknadens och den enskildes behov samt prioriterar insatser som leder till att individen kan försörja sig;
- uppdraget som arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd,
- invandrar- och flyktingfrågor samt information kring mångfaldsfrågor,
- med undantag av ansvaret för ensamkommande flyktingbarn, ansvara för mottagning och introduktion av flyktingar,
- ansvarar för samordning av hela stadens integrationsarbete och samordning av insatser för nationella minoriteter och förvaltningsområde för finska,
- försörjningsstöd (Ekonomisk bistånd enligt socialtjänstlagen)
- personliga ombud,
- utdelning ur sociala donationsfonder, Borås kommunstyrelsens samfond A, Borås kommuns sociala samfond 1, Borås kommuns sociala samfond 2, Asta och Edvard Björnssons donationsfond, Finn Reimanns donation, S A Wassbergs Minnesfond samt Sven Petter och Charlotta Palmqvists donation, från och med 1 januari 2016. Ekonomiska förutsättningar

Ekonomiska förutsättningar

Efter uppräknig av löner med 2,7 % och med 1,9 % för övrigt samt särskild satsning för löner så blir kommunbidraget för nämnden 231,3 mnkr.

Arbetslivsnämnden uppdras genomföra ett effektiviseringsbeting om 1% av sina nettokostnader. Detta innebär att ledningen ska se över effektiviseringshöjande insatser för att prestera samma kvalitet för en mindre summa. För detta minskas nämndens anslag med 250 tkr.

Vision

Arbete ger förbättrad livskvalitet och social tillhörighet för den enskilde och varje kommuninvånare som går från arbetslöshet till jobb innebär extra skatteintäkter samtidigt som utgifterna för ekonomiskt bistånd minskar. Tillgång på kompetent arbetskraft och ett gott företagsklimat är avgörande för sysselsättningen. Småföretagande är särskilt gynnsamt eftersom en kommun som är beroende av några få stora företag är sårbar.

Kommunen bör också aktivt verka för att skapa förutsättningar för konstruktiva samarbeten mellan myndigheter, arbetsförmedling, näringsliv och utbildningsväsende.

Nyanlända invandrare bör få hjälp med att lära sig svenska, få god hjälp med validering av utbildningar och yrkeserfarenheter från hemlandet samt god information om lagarna och levnadssättet i det svenska samhället. Utöver detta bör ansvaret för anpassningen till det svenska samhället vila på den enskilde och invandrare bör ha samma rättigheter och skyldigheter som infödda svenskar. Vare sig mer eller mindre.

I kommunerna har den mångkulturalistiska integrationspolitiken slagit igenom på olika sätt. Mångfaldsplaner fungerar som styrdokument för dold etnisk kvotering – exempelvis genom föreslagna satsningar för utlandsfödda mödrar, alternativt genom 'Program för ett integrerat samhälle' där "Borås Stad ska vara ett föredöme i att anställa personal av annan etnisk bakgrund", eller " [...] interkulturell kunskap ska vara en merit vid nyrekrytering" - där infödda svenskar i praktiken diskrimineras till förmån för invandrare. Kommunen ska snarast avskaffa dessa mångfaldsplaner, men så länge lagen kräver att kommunen har en sådan är det viktigt att den så långt det är möjligt utformas på ett sådant sätt att alla former av diskriminering – även omvänd sådan – motverkas.

Människor under 35 år med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att vara kvar i de arbeten som de nu har och nämnden kommer att sätta av 2,0 mnkr inom sin ram för att detta ska kunna ske. I annat fall är det stor risk att dessa personer blir utan arbete.

Nämnden övertar fr.o.m. 2018 Kommunstyrelsens ansvar för samverkan när det gäller hedersproblematik som i dag hanteras av Centrum för Kunskap och Säkerhet (CKS). Under 2018 ska nämnden starta en tvärprofessionell samverkansgrupp för att arbeta mot hedersrelaterade problem och våld. Genom samverkan och samarbete mellan olika aktörer, Kulturnämnden, Fritids- och Folkhälsonämnden samt på kunskapsbaserad grund ska Borås Stads arbeta med att förebygga, upptäcka och motverka att hedersrelaterade problem utvecklas och insatser samordnas. Arbetet inkluderar alla åldersgrupper även barn och ungdomar under 18 år. När så behövs är det viktigt att det sker i samarbete med Individ- och familjeomsorgsnämnden. Den del som avser strategiskt arbete ska ske i nära samarbete med CKS. Uppdraget finansieras inom befintlig ram.

Ungdomar som har gått ut nian, ettan eller tvåan på gymnasiet ska erbjudas feriearbete inom de verksamheter som kan gagna ungdomarna i sitt framtida yrkesliv. Arbetslivsnämnden ska även fortsättningsvis lägga stor vikt vid att följa upp och utvärdera feriejobben.

Även fortsättningsvis kommer det satsas lönemässigt på socionomer, dels genom en särskild lönesatsning men även extra på de socionomer som arbetat länge hos oss genom en s.k. erfarenhetssatsning. Nämnden ska använda 3,0 mnkr inom befintlig ram för att finansiera en särskild satsning inom arbetsmiljöfrågor till detta. Fortsättningsvis, för att förstärka jämlikheten inom yrket, genomförs en särskild lönesatsning för männen inom kvinnodominerade yrken. Till detta avsätts 1,0 mnkr inom befintlig ram.

Nya uppdrag

- ✘ Arbetslivsnämnden skall prioritera och utveckla arbetsmarknadsinsatser för fortsatt främjande av åtgärder inom näringslivet.
- ✘ Arbetslivsnämnden bör och skall fokusera på att hjälpa svenska medborgare i första hand in i arbetslivet. Ett integrationsarbete för mångkultur bör, med undantag för de nationella minoriteterna, ersättas av integration genom ordinarie verksamhet.
- ✘ Arbetslivsnämnden skall fokusera sin verksamhet kring näringslivsfrämjande aktiviteter, arbetsmarknadsinsatser, feriearbeten, ekonomiskt bistånd samt försörjningsstöd.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ För att effektivisera och omorganisera etableringen för anvisade nyanlända i Borås Stad ska Arbetslivsnämnden och Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden se över sina verksamheter i syfte att koncentrera och utveckla sina uppdrag i enlighet med respektive ansvarsområde. Arbetslivsnämnden skall ha primärt fokus på etablering av nyanlända i Borås Stad medan Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden skall fokusera på utbildningsinsatser.

Överförmyndarnämnden

Ekonomiskt Sammandrag			tkr
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	11 431	10 745	0
Kostnader	-17 075	-17 145	-6 550
Nettokostnader	-5 644	-6 400	-6 550
Kommunbidrag	5 700	6 400	6 550
Resultat	56	0	0
Akkumulerat resultat	-619	-619	0

Nämndens uppgift

I varje kommun skall det finnas en överförmyndarnämnd eller en överförmyndare. Borås har sedan 2003 en överförmyndarnämnd. Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgift inom överförmyndarverksamheten enligt föräldrabalken samt vad som i övrigt gäller för överförmyndare eller överförmyndarnämnd enligt lag eller annan författning.

Ekonomiska förutsättningar

Nämnden tilldelas ett kommunbidrag på 6 550 tkr. Vilken är en utökning med 150 tkr i jämförelse med 2017 års kommunbidrag. Detta ger en förutsättning till en permanent personalförstärkning och säkerställer kvalitén.

Vision

Nämndens arbetsuppgifter ställer höga krav på kompetens och utveckling för att kunna erbjuda en hög kvalitet av sina tjänster. Det är då vitalt att möjligheten till kompetensutveckling står till förfogande när behovet finns. På sikt ska kommunens inställning vara att efterfrågan av nämndens uppgifter kommer att minska, när omvärldssituationen förändras. Detta kommer då leda till en mindre personalstyrka som samtidigt blir mer kompetent.

Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur ett ergonomisk synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Förskolenämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut	Prognos	tkr
	2016	2017	Budget 2018
Intäkter	0	134 255	111 566
Kostnader	0	-824 299	-837 916
Nettokostnader	0	-690 044	-726 350
Kommunbidrag	0	690 044	726 350
Resultat	0	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	0
Nettoinvesteringar	-	-139 009	-149 900

Nämndens uppgift

Förskolenämnden ansvarar för uppgifter avseende kommunal förskola och kommunal pedagogisk omsorg som åligger kommunen enligt skollagen och andra författningar. I detta ansvar ingår ansvaret för förskolan och annan pedagogisk omsorg avseende barn i åldrarna 6 månader och längst till den ålder som gäller för respektive insats jämligt skollagen.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens ram för 2018 är 726,35 mnkr. Från IFO nämnden har 0,3 mnkr omfördelats som kompensation för hyra av Boda familjecentral. Antalet barn inom förskoleåldern förväntas öka med 0,9 %. Förskolans ram justeras med 100 % av förändring av antalet barn. För att kvalitetssäkra förskolans verksamhet tillförs 9 mnkr. Nämnden tillförs även 6,6 mnkr för att bibehålla och rekrytera personal samt för kostnadsersättning för ambulering förskola.

Förskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag, t.ex. lärarlönelyftet, maxtaxa och bidrag till minskade barngrupper. De riktade statsbidragen utgör en relativt stor andel av nämndens utrymme och framför allt statsbidraget till minskade barngrupper som för ht 2017/VT 2018 uppgår till 34,5 mnkr, en minskning med 5 mnkr från ht 2016/vt2017.

Att starta en centralt placerad familjecentral har i Borås stads budget 2018 särskilt beaktats.

Vision

Förskolan är en viktig tid innan barnet börjar i det svenska skolsystemet. Det är där våra svenska skolbarn får grunden för sin inläring och den avgör ofta hur deras skoltid kommer att fungera. Det är också viktigt att barnen får vara barn, leka och ha roligt. Den fria leken skall dominera verksamheten men språklig och social utveckling är mycket viktiga uppdrag för förskolan. Barnen skall träna sig på de grunder som sedan underlättar ren läsinläring.

Förskollärarna har det pedagogiska ansvaret i förskolan. Redan tidigt skall barnen bekanta sig med ett demokratiskt synsätt där alla får göra sin röst hörd men där man också får lära sig respektera tagna beslut. Till de demokratiska värderingar som skall genomsyra förskolans verksamhet hör också att barnen skall få bilda sig egna uppfattningar och tycka vad de vill i enskilda frågor utan att pådyvlas "rätt" uppfattning.

Förskolan skall borga för att grundläggande demokratiska värden blir självklarheter för barnen, men samtidigt vara fredad från olika sociala experiment som inte grundar sig på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Borås Stad ska ha visionen av en förskola där alla barnen trivs, utvecklas och är trygga. Föräldrarna som lämnar sitt barn på förskolan skall göra det i förvisning om att deras barn blir väl omhändertaget och att omsorgen drivs på ett tryggt och säkert sätt.

Personalen inom verksamheterna befinner sig i en särskild utsatt miljö på grund av sjukdomar. Personal som insjuknar till följd av sitt tjänsteutövande bör därmed slippa förlorad arbetsinkomst genom karensdagen.

Barnen och föräldrarnas behov ska styra verksamheten och inte det omvända. Föräldrar med kvälls- och nattarbete är en särskild grupp som inte har möjligheten att nyttja de kommunala tjänsterna i samma stora omfattning likt övriga medborgare. Med en växande befolkning ökar även variationen av behov och efterfrågan. Borås Stad måste därmed vara i framkant och möta upp dessa behov genom att erbjuda en god variation av tjänster för alla barn och föräldrar.

Borås Stad ska arbeta efter

- Minska barngrupperns storlek
- Fler heltidsanställda
- Kvalitetssäkrandeåtgärder
- Här- och närodlad mat skall serveras
- Satsning på barn med särskilda behov
- Krav på utbildad personal
- Slopad karensdag för förskolepersonal
- Öka möjligheterna för omsorg på obekväma tider
- Fria pedagogiska måltider
- Främja förskolor ute på landsbygden inom Borås Stad
- Kött från djur som utsatts för onödigt lidande, t ex religiöst och/eller ritual slaktat kött, ska inte förekomma i kommunens förskolor.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden ska aktivt arbeta efter fler heltidsanställda inom förskoleverksamheten. Utgångspunkten skall vara säkerhet och kompetens vid rekrytering och vikt ska läggas på personlighet.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att säkerställa kvalitetssäkrad, nyttig här- och när odlad mat, som inte utsatts för religiös påverkan och/eller ritualsakt, prioriteras vid inköp till verksamheten.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att under 2018 ta fram en handlingsplan och förslag på hur förskolan kan erbjuda ökade möjligheter för omsorg på obekväma tider.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att säkerställa att särskild satsning sker för barn med särskilda behov under 2018.
- ✘ De nämnder som berörs av barns och ungas utbildning ska under grundskolenämndens ledning samverka och utveckla för att erbjuda elever med AST sammanhängande stöd under utbildningen – en röd tråd – genom hela skolsystemet.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över samlokalisering med äldreomsorgen, där goda synergieffekter kan uppnås i både lärande och uppskattning över generationsgränserna.

- ✘ Nämnden ska i samverkan med IFO-nämnden starta en familjecentral på en serviceort i Borås.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Investeringar

Fyra nya förskolor färdigställs under 2018 och dessutom påbörjas arbetet med ytterligare 10 förskolor för att möta en ökad volym men även för att ersätta tillfälliga lokallösningar. Dessa är:

Tallbackens förskola, Fristad 6 avd. De inhyrda förskolorna Lekåsen, Sikgården och Torggården avecklas. Kommunen avsätter totalt 35,0 mnkr varav 2,1 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd under 2018.

KreaNova Norrby 6 avd. Tullagårdens förskola kan ev. avecklas. Kommunen avsätter totalt 40,4 mnkr varav 19,2 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2018.

Hässleholmen, Tunnländsgatan förskola 6 avd. Dammens förskola kan avecklas. Kommunen avsätter totalt 34,5 mnkr varav 29,8 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2018.

Silverpoppeln, Göta förskola 6 avd. Götagårdens förskola kan avecklas. Kommunen avsätter totalt 34,5 mnkr varav 29,5 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2018.

Förskola Gånghester 6 avd. Paviljong på Skogsgläntans förskola kan stängas. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 28,0 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2019.

Förskola Sjömarken Badstrandsvägen, 6 avd. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 27,0 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2019.

Kristinegårdens förskola, 6 avd. Omfattande behov av renovering. Kommunen avsätter 39,0 varav 7,5 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2019.

Alideberg förskola 6+1 avd. Sjöbogården och Solgårdens förskolor kan avecklas. Kommunen avsätter totalt 40,2 mnkr varav 20,1 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2019.

Förskola Byttorp, 6 avd. Paviljonger Virvelvinden kan stängas. Kommunen avsätter 38,0 varav 2,0 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2020.

Norrby 2 förskola 6 avd. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 6,5 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2019.

Förskola Sandared Strandvägen 6 avd. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 0,5 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2020.

Förskola Hulta- Svengärde, 6 avd. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 2,0 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2020.

Förskola Dalsjöfors, 6 avd. Utsiktens förskola och Alprosgårdens paviljonger kan ersättas.

Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 2,0 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd 2020.

Förskola Vinkelvägen Sparsör, 6 avd. Paviljongerna Lilla Safiren och Trollevi förskolor kan avvecklas. Kommunen avsätter totalt 38,0 mnkr varav 0,5 mnkr 2018. Förskolan beräknas vara färdigställd efter år 2020.

I investeringsbudgeten 2018 finns avsatt 2,4 mnkr till inventarier vid nybyggnation mm.

Grundskolenämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	tkr		
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	0	248 843	247 705
Kostnader	0	-1 570 219	-1 641 165
Nettokostnader	0	-1 321 376	-1 393 460
Kommunbidrag	0	1 321 376	1 393 460
Resultat	0	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-129 048

Nämndens uppgift

Grundskolenämnden har hand om de uppgifterna avseende kommunal förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt övriga uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar.

Grundskolenämnden ansvarar även för elevhälsan inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom som nämnden ansvarar för.

Nämnden ansvarar, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunen, för kost-, lokalvård-, och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens ram för 2018 är 1 393,5 mnkr.

Barnantalet i den aktuella åldersgruppen 6–15 år förväntas öka med 3,0 %. Grundskolans ram justeras med 75 % av förändring av antalet elever medan ersättningen för fritidshem justeras med 100 % av förändrad volym. Fritidshemsverksamheten tillförs 10,0 mnkr över två år, 5,0 mnkr vardera, till ökad personaltätthet. För elever i extra behov av särskilt undervisningsstöd samt kompetensutveckling av personal angående AST 1elevers särskilda behov tillförs nämnden 8,0 mnkr. Nämnden tillförs även 6,0 mnkr för att behålla och rekrytera personal.

I ramtilldelningen ingår kompensation med 6,6 mnkr för utökade kostnader med anledning av de utökade åtaganden som tillförs kommunen i budgetpropositionen 2018 samt för helårseffekt av införande av Läsa, skriva, räkna garantin, obligatorisk lovskola, obligatoriskt skolval, kompensation för ökade PO kostnader, samt digital elevvakt. För 2015 avsattes för grundskolan 10 mnkr per år, i fyra år, för ett särskilt Skollyft. För 2018 ingår dessa medel i ramen.

Grundskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag, t.ex. lärarlönelyftet, lågstadiesatsning och fritidshemssatsning. Ht 2017 erhöll nämnden ett nytt riktat statsbidrag "jämlikhetspeng" och inför år 2018 föreslås i budgetpropositionen "Jämlik kunskapsskola". Dessa statsbidrag fördelas efter socioekonomiska principer och kan innebära ca 20 mnkr extra under 2018. Att införa en särskild evakueringslokal vid renovering av skolor kan innebära merkostnader för t.ex. skolskjuts. I Borås stads budget 2018 har detta särskilt beaktats.

Vision

Den svenska skolan ska vara en fristad – fri från hinder som social klass, etnicitet eller religion kan skapa. Barn skall ges möjligheten att utveckla sina talanger, komma över sina svagheter och få en förståelse för hur man som medborgare kan leva i detta land och bidra till att göra det starkare och bättre.

Vår svenska skola har en mycket viktig roll att spela framöver. Vi står idag inför stora förändringar av vårt samhälle, vare sig vi vill det eller inte. Rotlösheten och splittringen breder ut sig bland människor, medan krav på nya kunskaper och kompetenser i en föränderlig ekonomi ständigt gör sig påminda.

Vi står idag inför en situation som i vissa avseenden påminner om den era då Sverige 1842 införde Folkskolan. Då började Sverige industrialiseras och nya samhällsklasser växte fram. Bondesamhället började ersättas med något annat. Spänningar uppstod som hotade sammanhållningen. Folkskolan kom i denna situation att förmedla kunskapen om vår gemensamma historia, kulturella arv och gav varje individ en meningsfull plats i samhället och färdigheter att klara sin vardag. I vår egen tid är skolan en viktig bärare och förmedlare av vilka vi är och vart vi är på väg.

Den svenska skolan kan och ska stärka vägen till samhörighet och återskapa tilltron till vårt samhälle. Den ska på ett inkluderande sätt öppna dörren till den gemenskap som vår nation utgör. Vår svenska skola ska tydliggöra individens friheter och möjligheter, men också hennes plikter och skyldigheter.

Borås Stad ska arbeta för

- Elevhälsan – de lokala skolornas elevhälsoteam (eht) måste personalmässigt stärkas. Vi har för få skolsjuksköterskor, specialpedagoger, psykologer och kuratorer idag.
- Intendenter – ska åter finnas på våra skolor. Dessa skall sköta administration, lokalfrågor och ekonomin, så att våra rektorer kan fokusera på att vara pedagogiska ledare för sina verksamheter.
- Ordning och reda i skolan – skriftliga ordningsomdömen blir obligatoriska för att understryka vikten av korrekt uppförande.
- Kommunen ska erbjuda en jourkola för elever med anpassningssvårigheter och normbrytande beteenden.
- Här- och närodlad mat ska prioriteras.
- Utbildade kockar med formell utbildning skall anställas inom skolan.
- Utökat matutbud i våra skolor
- Främja skolor ute på landsbygden inom Borås Stad
- Kött från djur som utsatts för onödigt lidande, t ex religiöst och/eller rituellt slaktat kött, ska inte förekomma i kommunens skolor.
- Vikten av god hälsa och ökad rörlighet ska betonas.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden får i uppdrag att endast erbjuda specialkost endast där medicinska skäl föreligger.
- ✘ Grundskolenämnden uppdras ett samverkansuppdrag med berörda nämnder för att se över, och utvärdera, möjligheten till ett större matutbud - lagad av äldre elever i de praktiska gymnasieskolorna.
- ✘ Grundskolenämnden ska utvärdera bufféserving i kommunens skolkök.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över möjligheten till ett utökat matutbud och eventuella kostnadseffektiviseringar med bibehållen matkvalitet.
- ✘ Grundskolenämnden ska använda eventuella resursöverskott till den generella verksamheten, ökad studiekvalitet, trygghet och trivsel, rekrytera samt bibehålla personal.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att utreda orsakerna till skillnaden mellan NP resultat och slutbetyg.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att i samarbete med CKS utveckla och revidera befintliga in-och utrymningsplaner för samtliga skolor.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att i samband med CKS informera på ett objektivt sätt om extremism på kommunens skolor.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över antalet kemikalier i skolor och grundskolor och minimera dessa inom samtliga områden.
- ✘ Nämnden ska kartlägga behovet av kringpersonal i Borås Stads grundskolor och snarast presentera detta för Kommunfullmäktige. Beaktandet av kringpersonal skall aktivt kunna understödja lärare och rektorer genom att specialisera lärare och rektorer till deras ämnesområde.
- ✘ Nämnden ska ta fram en handlings- och tidsplan gällande införande av skriftliga ordningsomdömen och presentera detta till Kommunfullmäktige snarast under 2018.
- ✘ Nämnden skall snarast under 2018 presentera en handlingsplan på hur man kan utöka möjligheterna till mer rörelse i skolan.
- ✘ Nämnden ska etablera en samverkan med polis för att verka för en utökad närvaro och information i Borås Stads grundskolor.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över den rapportering nämnden ska avge, i syfte att föreslå effektiviseringar i sätt att rapportera och frekvens.
- ✘ Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram formerna för ett sökbart bidrag till studentföreningar som erbjuder läxhjälp.
- ✘ För att stärka insatser till elever i extra behov av särskilt undervisningsstöd samt att Grundskolenämnden tillser att all personal med elevkontakt får kompetensutveckling/kunskap, förståelse och verktyg för att skapa de förutsättningar som behövs för att tillgodose AST-elevs särskilda behov tillförs nämnden extra medel. Detta ska möjliggöra ytterligare förbättring av ett redan pågående arbete.
- ✘ Grundskolenämnden ska under 2018 införa digital elevakt.
- ✘ Grundskolenämnden får i uppdrag att bygga en ny strategiskt belägen grundskola – fri från större närliggande trafikled och nära avstånd till grönområde.

- ✘ Fritidshemmen fyller en viktig pedagogisk funktion och har stor betydelse för barns lärande, därför tillförs denna verksamhet medel, bl.a. till ökad personaltäthet. Syftet är även att knyta sig an föräldrarna i barnens utbildning och skolgång.
- ✘ Grundskolenämnden ska se till att samtliga 7–9 skolor har samarbete med Fritids- och folkhälsonämnden om fritidsledare och med Kulturnämnden om bland annat skolbibliotek och kulturskola.
- ✘ Grundskolenämnden ska intensifiera sitt arbete för att få elever att integreras genom svenskspråkigt lärande.
- ✘ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska tillsammans med Grundskolenämnden ta fram ett styrdokument mot psykisk ohälsa.
- ✘ Fritids- och folkhälsonämnden har fått i uppdrag att tillsammans med Grundskolenämnden ta fram en plan för att införa simfritids. Avsikten är att kunna erbjuda särskilda insatser på skolor med mycket låg simkunnighet.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda former för närmare samverkan mellan skola/fritidshem och föreningslivet.
- ✘ Resursfördelningsmodellen ska inte förändras.

Investeringar

Fristadskolan högstadiet ombyggnad. Modernisera högstadieskolan och erhålla nya funktioner. Byggnaden är i stort behov av energieffektiviserande åtgärder. Kommunen har totalt avsatt 43,7 mnkr varav 3,7 under 2018. Upprustningen beräknas vara klar 2018.

Daltorpskolan verksamhetsanpassning av gymnastikhall. Kommunen har totalt avsatt 13,4 mnkr varav 5,2 mnkr under 2018. Verksamhetsanpassningen beräknas vara klar 2018.

Gånghesterskolan om- och tillbyggnad. Kommunen har avsatt 105,0 mnkr varav 88,7 mnkr 2018. Om- och tillbyggnaden beräknas vara klar 2018.

Sjömarkenskolan tillbyggnad. Kommunen har avsatt 114 mnkr varav 25 mnkr 2019. Tillbyggnaden beräknas vara klar 2020.

Norrbyskolan återställning till skola inkl. idrottshall. Kommunen har totalt avsatt 43,4 mnkr varav 21,5 under 2018. Återställningen beräknas vara klar 2019.

I investeringsbudgeten 2018 finns även avsatt medel till förprojektering av två nya skolor, 4,5 mnkr till inventarier vid nybyggnation samt 4,5 mnkr till utvändiga hissar.

I investeringsplanen för år 2019 och 2020 finns även med ombyggnad av Särilaskolan 7–9, om och tillbyggnad av Myråsskolan och Erikslundskolan, två nya skolor (ej platsbestämda) och renovering av Sandgårds skolan.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Ekonomiskt Sammandrag

	tkr		
	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	-	180 504	171 626
Kostnader	-	-446 904	-440 676
Nettokostnader	-	-266 400	-269 050
Kommunbidrag	-	261 400	269 050
Resultat	-	-5 000	0
Ackumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Nämndens uppgift

Individ- och familjeomsorgsnämnden ansvarar för delområde barn- och familj och vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har dessutom två av kommunfullmäktige fastställda samarbetsuppdrag. Ett särskilt samarbetsuppdrag för barn och unga samt ett särskilt samarbetsuppdrag för boendeprocessens "mjuka frågor". Samarbetsuppdragen innebär att nämnden:

- Har befogenhet att sammankalla berörda nämnden
- Har ansvar för att samarbetsuppdraget kommer i gång
- Skapar förutsättningar, arbetsformer och legitimitet för samarbete
- Formulerar mål för arbetet
- Att resultatet mäts, utvärderas och redovisas

De särskilda samarbetsuppdragen är därmed också ett sätt att tydliggöra ansvar och befogenheter i frågor som har gemensam karaktär.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens ram för 2018 är 269,1 mnkr. Nämnden ska bland annat under året starta ett drogfritt stödboende. I satsningen ingår även att kostnaderna för tvång i öppenvård ska hanteras samt utökningen av Utväg. Nämnden tillförs även 5,0 mnkr för kostnadsersättningar i samband med verksamheten tvång i öppenvård. För merkostnaderna för f.d. missbrukare inom VOBO ersätts nämnden med 1,0 mnkr. För hyreskostnader avseende Boda familjecentral överförs 300 tkr från nämnden till Förskolenämnden. Nämnden får slutligen ett minskat anslag med 8,0 mnkr för minskad volym av nyanlända, ensamkommande samt i samband med att personer som fått sin ålder uppskriven och betraktas som myndig åter anvisas Migrationsverket.

Vision

Familjen är samhällets byggsten och i en harmonisk familj så ges barnen goda förutsättningar att bli nya samhällsmedborgare i vuxen ålder. Vi värnar om kärnfamiljen och om folkhemstanken där samhörigheten inte är baserad på samhällsklass - utan nationstillhörighet där medborgarna är garanterade en hög nivå av ekonomisk, social trygghet samt god välfärd. Utgångspunkten är att barn oavsett familjebakgrund ska lyckas i livets utmaningar med samma förutsättningar som en fungerande familj med mor och far.

Kommunen ska förorda en solidariskt finansierad välfärdsmodell som medborgare kan ta del av vid behov. Individ och familjeomsorgsnämnden har en viktig och ansvarsfull funktion att fördela kommunens resurser till rätt ändamål och se till att felaktigt utbetalda bidrag återkrävs.

Tiden för handläggning kan innebära en stor skillnad för den som är i behov av stöd och hjälp. Därför skall nämnden göra sitt yttersta för att möta förekommande behov. Nämnden har i vissa fall beröringspunkter med flera olika instanser och nämnder, och det är därför viktigt att god koordination sker.

Stöd och råd samt professionellt bemötande är ledord som varje medarbetare i sitt arbete. Det behövs en utökad insats och kartläggning för att få bukt med stadens hemlöshet. Kommunen bör aktivt arbeta för att antalet aborter ska minska, genom en förbättrad information gentemot medborgarna om olika preventivmetoder.

Varje medborgare kan under sitt liv drabbas av akuta problem och behöva hjälp med tillfälliga lösningar. Målet måste alltid vara att individen skall uppnå och bibehålla en självförsörjning, och på så sätt vara en del av samhällsutvecklingen. Varje medborgare kan kräva sin rätt, när denna uppfyllt sin plikt och sina skyldigheter.

Borås Stad ska arbeta efter

- Kommunen skall ha kompetens och hög beredskap för att kunna möta den enskildes behov av professionell hjälp när tillfället uppstår.
- Allt arbete som genomförs skall genomsyras av respekt och empati till individen.
- Kvalificerad rådgivning skall erbjudas i svåra livssituationer.
- Att kommunen skall upprätta en handlingsplan och erbjuda ekonomiskt stöd i syfte att minska antalet aborter.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden ska utvidga sin kartläggning av bostadslösa genom fler frekventa mätningar som sträcker sig över året samt samarbeta med civilsamhället för ändamålet.
- ✘ Samtliga asylsökande som antingen fyller 18 år, har fått sin ålder uppskriven, och betraktas som myndig ska anvisas åter till Migrationsverket snarast.
- ✘ Nämnden ska medverka med socialsekreterarkompetens i de familjecentraler som finns och som kommer att etableras i Borås.
- ✘ Nämnden ska under året starta ett drogfritt stödboende för missbrukare. Detta är en viktig del för att skapa ett anpassat utbud, vilket är nödvändigt för att brukare med olika behov ska ges förutsättningar att bo genom interna insatser.

- ✘ Även fortsättningsvis kommer det satsas lönemässigt på socionomer, dels genom en särskild lönesatsning men även extra på de socionomer som arbetat länge hos oss genom en s.k. erfarenhetssatsning. Nämnden ska använda 3,0 mnkr inom befintlig ram för att finansiera en särskild satsning inom arbetsmiljöfrågor till detta. Fortsättningsvis, för att förstärka jämlikheten inom yrket, genomförs en särskild lönesatsning för männen inom kvinnodominerade yrken. Till detta avsätts 1,0 mnkr inom befintlig ram.
- ✘ Individ- och familjeomsorgsnämnden får i uppdrag att utreda införande av ett stödboende för personer som har varit i missbruk.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att utveckla ett samverkansuppdrag med berörda nämnder i Borås Stad för att koordinera och effektivisera stöd till individer som är i behov av flera funktioner, exempelvis LSS, socialpsykiatri och individ- och familjeomsorg. Uppdragets främsta uppgift är att samkordinera de nämndövergripande, kommunala insatserna för att minska byråkratins inverkan på individen. Uppdraget skall även koordinera de kommunala insatserna med andra instanser – som regionen.
- ✘ Individ- och familjeomsorgsnämnden får i uppdrag att utvärdera Natthärbärgat Kastanjen. Frågan om öppethållande även under sommarhalvåret ska ingå i utvärderingen.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.

Vård- och äldreomsorgen

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018
Intäkter	0	0	1 463 132
Kostnader	0	-1 192 500	-2 760 932
Nettokostnader	0	-1 192 500	-1 297 800
Kommunbidrag	0	1 202 500	1 297 800
Resultat	0	10 000	0
Akkumulerat resultat	-	-	10 000
Nettoinvesteringar	-	-	-

tkr

Nämndens uppgift

Vård- och äldreomsorgen ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänsten vad avser omsorg om äldre och andra personer som har behov av bistånd i form av hemtjänst, vård- och omsorgsboende, korttidsboende, dagverksamhet, stöd till närstående samt trygghetslarm och bostadsanpassningsbidrag.

Nämnden ansvarar också för hemsjukvård inklusive rehabilitering. I nämndens uppgifter ingår också förebyggande hälsoarbete riktat till äldre. Vård- och äldreomsorgen utövar ledning av den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde.

I övrig verksamhet ingår boendeplanering, Mas/Mar (medicinskt ansvarig sjuksköterska/ medicinskt ansvarig för rehabilitering), SAS (Socialt Ansvarig Samordnare), IKT (Information, Kommunikation och Teknik) och support för Servicedesk. Här ingår även frivilligverksamhet och öppna verksamheter, såsom restauranger, ej biståndsbedömda dagverksamheter, öppna mötesplatser, träffpunkter och stöd till pensionärsverksamhet.

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens ram för 2018 är 1 297,8 mnkr och då har 32,5 mnkr flyttas från Social omsorgsnämnden och 3,3 mnkr från Fritid- folkhälsönämnden. Dessa omflyttningar avser ansvaret för de som har hemtjänst och är under 65 år som samlas under Vård- och äldreomsorgen. En ekonomisk avstämning av denna omflyttning kommer att göras i samband med att Kommunstyrelsen godkänner respektive nämndbudget.

Nämndens ram ökar med 6,2 mnkr för att underlätta att behålla och rekrytera personal, att utöka aktiviteterna på nämndens Vård- och omsorgsboenden samt att utföra nya uppdrag.

Vision

De äldre i Sverige förtjänar att få tillgång till världens bästa äldreomsorg. Borås ska alltid erbjuda våra äldre en god gemenskap på ålderns höst. Individens livskvalité ska inte försämrats på grund av de förutsättningar som följer med från tidigare skeden i livet. Alla människor ska kunna åldras med värdighet genom ett tryggt och meningsfullt liv. Våra äldre ska ha rätten till valfrihet för att kunna bo

kvar i sin invanda miljö – även om vård- och omsorgsbehov ökar. Alla ska erbjudas möjligheten till ett familjärt boende – utan uppbrott från husdjur, vänner och anhöriga. Borås Stad bör också skapa trygghet för våra äldre och vill därför att tjänstgöringsscheman skall delges brukarna i så god tid som möjligt och antalet personal som besöker äldre ska hållas till ett minimum.

Då trygghet är något som vi lägger stor vikt vid, anser vi att tjänsten trygghetslarm skall vara behovsprövad men kostnadsfri.

Vi anser att samma förutsättningar till "ett gott liv var dag" skall gälla våra äldre och sjuka jämförbart med medborgare som vårdas inom LSS, vilka enligt socialtjänstlagen skall åtnjuta en god levnadsstandard. Inom vård och äldreomsorgen gäller idag endast skälig levnadsstandard.

Vi ser inget skäl till att vi i Borås stad inte kan höja ambitionsnivån inom vård och äldreomsorgen och möjliggöra för våra medborgare som är i behov av vård och omsorg på ålderns höst att få en god levnadsstandard.

För att minska trycket på de särskilda boendena och därmed också den kommunala ekonomin bör en kraftig utbyggnad av trygghets- och seniorboenden ske. Hit ska äldre som lider av otrygghet och social isolering, men som ändå inte anses tillräckligt fysiskt sjuka för att erhålla plats på särskilt boende, kunna vända sig.

Möjligheten att samlokalisera nya förskolor och trygghetsboenden ska beaktas. Dessa samlokaliseringar bör vara i storleksordningen 3–4 avdelnings förskolor med ett trygghetsboende på mellan 20–30 lägenheter. Att skapa förutsättningar för den nya generationen att umgås och utvecklas med den äldre generationen upprätthåller folkhemmet på bästa sätt.

I samma anda är det möjligt att samlokalisera även studentboende med äldreboende/trygghetsboende. Studenter skall kunna få boende lite billigare emot att dom genomför ett visst antal timmar social tid. Detta gör att det sociala samlivet för våra äldre får en ökad kvalitet och ger samtidigt möjligheter för studenter att dels få en billigare bostad samt att lära och utvecklas med hjälp av den äldre generationen.

Vi ser även att kraven och biståndsbedömningarna för att erhålla plats på särskilt boende måste bli mer humana. Det får inte vara så att anhöriga och brukare upplever att de motarbetas och att avståndet mellan förvaltning och medborgare är för stort.

Vi ser positivt på valfrihet och privata vårdformer så länge de privata vårdgivarna lever upp till samtliga ställda kvalitetskrav. Vård och omsorg av våra gamla och sjuka måste få kosta, samtidigt som man inte kan vara oansvarig med skattemedel. Upphandlingar inom nämndens område skall genomsyras av ett högkvalitativt resonemang där brukarens behov skall stå i fokus – oavsett vårdform eller vårdgivare.

Smak och lukt är ofta de sista sinnen som bevaras intakta. Matens kvalitet och tillagningssätt är därför av stor betydelse för de äldres välbefinnande och hälsa. Fryst och kyld mat som värms i mikrovågsugnar ska inte förekomma inom äldreomsorgen. Målet bör vara att maten ska lagas på plats på boendet så att de äldre kan känna doften från tillagningen och att ansvaret för inköp av råvaror och matlagning ska åläggas utbildad personal.

Vård och äldrenämnden ska anställa en äldredietist som ser till att våra äldre får rätt diet och kost råd i en uppsökande verksamhet inom Borås stad.

Vid nybyggnation av demensvårdsboenden skall man se till att bygga enplans boenden som är speciellt utformade för att kunna ge den bästa tänkbara demensvården. Att ha en välfungerande

demensvård för våra medborgare ger möjlighet till en förbättrad livskvalité och kan fördröja sjukdomsförloppet. Detta gör att de yngre dementa kan bo kvar i sitt egna boende längre än tidigare. I Borås Stads skall det också finnas möjlighet för anhöriga till demenssjuka att kunna få andrum. Detta ska ske genom att kommunen utveckla och förstärker hjälpen till anhängvårdarna. Borås Stad skall erbjuda korttidsplatser, med en god geografisk spridning, i syftet att avlasta anhängvårdare.

För sjukdomsexponerade yrkesgrupper, såsom de inom vård och omsorg, blir karensdagar vid sjukskrivning ofta väldigt kostsamma. Detta leder till att många väljer att gå till arbetet trots att de är sjuka och trots att de riskerar att föra smittan vidare. Borås stad skall erbjuda möjlighet till att slippa karensdag vid specifika tillfälle så som vinterkräxjukan.

Alla brukare inom Borås Stads äldreomsorg skall erbjudas friskvård och förebyggande vård för att bibehålla sin hälsa, och sitt välmående, sin livskvalitet i syfte att minimera eventuella merkostnader och lidande i framtiden. Frivilligorganisationer och andra volontärers insatser är viktiga resurser som måste tillvaratas. "Klassmorfar/mormor"-systemet har blivit en framgång inom skolan. Borås Stad skall även se över verksamheten och aktivt arbeta för att stärk denna verksamhet inom äldreomsorgen.

De erbjudna aktiviteterna måste också anpassas efter individuella behov och önskemål, så att vårdtagaren upplever samhörighet och gemenskap. De kommunala avgifterna för olika former av stöd ska hållas på låg nivå. Borås stad ska dessutom bedriva uppsökande verksamhet.

I Sverige har vi ett stort problem med okontrollerad utskrivning av mediciner. Det uppstår därmed en risk att brukare får mediciner vilka motverkar varandra samt ibland till och med förvärrar sjukdomen. Därför bör Borås Stad arbeta förebygga i syfte att motverka fel medicineringar/behandlingar. Konsekvensen är minskat lidande och Borås stad kommer att få en friskare och mer välmående befolkning. Genom att satsa på utökade resurser för MAS minskar vi kostnaderna på sikt.

Borås Stad bör åter satsa på att ge medborgarna en möjlighet till att vid behov kunna erbjuda ett Hospis beläget i en naturskön, vacker och trygg miljö. De som önskar kan där få en kvalificerad och empatisk omvårdnad i livets slutskede där det också finns möjligheten att vara med familj och vänner den sista tiden i livet. Människor har i många fall under livets slutskede en rädsla för vad som komma skall. Det är då av stor vikt att kommunen tillgodoser en god miljö med kompetent personal som får brukaren att känna sig väl till mods.

Borås Stads boenden skall ge de boende möjlighet till kulturella upplevelser och skall därför ha en ekonomisk reserv för ökad livskvalitet som till exempel att kunna besöka restauranger, göra utflykter, gå på teatern samt i övrigt få kulturella upplevelser.

Personalen

Borås stad måste mer aktivt jobba för att skapa möjligheter för att vidareutveckla karriärmöjligheter inom vården. Att ha en bra personalvård och utvecklingsmöjligheter är det bästa och enklaste sättet att få nöjda vårdtagare. Personal som trivs och ser möjligheter till utveckling i sitt arbete presterar också bättre.

Just nu genomförs lönesatsningar på lärare, socionomer med flera, men för att kunna försäkra sig om en god personalförsörjning är det dags för Borås stad att se över lönerna för sjuksköterskorna, rehabiliteringspersonal och sist men inte minst undersköterskor, habiliteringspersonal samt vårdbiträden.

En personalstyrka med möjligheter till vidareutbildningar och att avancera inom sitt valda yrke ger också våra brukare den bästa möjliga vården. Vi vill ge personalen möjligheten att kunna få en vidareutbildning inom olika ämnen som omfattar vårdrket, där man ger en fördjupad kunskap till personal som först och främst har behov av kunskapen men också till dem som vill få en djupare förståelse för olika åkommor. Borås stad bör erbjuda vård och omsorgspersonal två veckors betald utbildning per år inom vårdområdet. Vård och äldreomsorgen skall upprätta kontakt med Borås Högskola alternativt andra likvärdiga utbildningar och genom dessa arrangera olika utbildningsinstanser på bred front.

En basutbildning inom L-ABC, HLR och AKUT-testet. Denna utbildning bör repeteras årligen.

Personalrekrytering till avdelningar för äldre invandrare som mist sitt andraspråk ska ske på basis av relevanta språkkunskaper. Behoven hos denna grupp av äldre invandrare ska tillgodoses av Borås stad och dess personal. Rätten att kunna förstå och bli förstådd av sin omsorgsgivare ska självklart också omfatta alla våra äldre.

Vård och omsorgspersonalen skall ha de språkliga färdigheterna för att kunna kommunicera med brukarna, då det är viktigt att kunna förstå varandra i en vårdsituation. Vid behov skall språkutbildning även ges till redan anställd personal för att kunna ge vårdtagaren bästa tänkbara vård.

Verksamheten som vänder sig till de som är under 65 år och är i behov omsorg enligt socialtjänstlagen (exklusive socialpsykiatri) flyttas från och med 2018 över till Vård- och äldreomsorgen (VÅN). Även Hälso- och sjukvårdsdelen som berörs flyttas till VÅN. Den dagverksamheten för yngre dementa som Sociala omsorgsnämnden har på Träffpunkt Simonsland flyttas över till VÅN. Även Fritids- och folkhälsonämndens (FOFN) verksamhet för dementa samt anhörigstödet flyttas till VÅN och ska gälla alla oavsett ålder.

Personer under 18 år som har en nära anhörig som har drabbats av demens ska från 2018 också omfattas av anhörigstödet. Det organisatoriska ansvaret för yngre dementa kommer att samlas under en nämnd. Syninstruktören som i dag finns på FOFN flyttas över till VÅN där hörselinstruktören i dag är stationerad. Ovanstående verksamheter som i dag bedrivs på Träffpunkt Simonsland ska även fortsättningsvis bedrivas där men med VÅN som ansvarig nämnd.

Nya uppdrag

- ✘ Nämnden får i uppdrag att höja ambitionsnivån inom vård och äldreomsorgen och se till att våra medborgare som är i behov av vård och omsorg på ålderns höst får en god levnadsstandard.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över möjligheten för studenter och äldre brukare i Borås Stad att sambo, om och när de kvalitativa och personliga egenskaperna hos individerna tillåter.
- ✘ Nämnden ska se över och föra dialog med såväl allmännyttan som privata aktörer för att uppmuntra byggandet av trygghetsbostäder i hela kommunen.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att erbjuda olika typer av boenden, från kompletta vård- och omsorgsboenden till trygghetsboenden. Under 2018 skall en plan finnas klar för hur boenden skall bedrivas. Det finns behov av ytterligare avdelningar i äldreomsorgen vilket måste utredas, och inrättas.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över en samordning mellan förskola och trygghetsbostäder.

- ✘ Nämnden får i uppdrag att ta bort avgiften för trygghetslarm.
- ✘ Nämnden skall vid leasing eller nyttjande av kommunens egna fordon prioritera arbetsmiljömässiga faktorer avseende fordonens lämplighet ur en ergonomisk samt verksamhetsutövande synpunkt. En sådan åtgärd innebär reducerade kostnader för framtida sjukskrivningar och rehabiliteringar.
- ✘ Nämnden ska återinsätta tillagningsköket på Sjöboklint i bruk.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att utveckla de mindre lokala träffpunkterna i serviceorterna för äldre.
- ✘ Nämnden ska tillgodose att rutinerna ses över för brukarnas läkemedelsanvändning i syfte att minska potentiella felaktigheter/överanvändning.
- ✘ Nämnden ska utreda byggnation av hospis vid naturskönt område i Borås stad för patienter i livets slutskede för vård.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att säkerställa att tjänstgöringsscheman delges brukarna i god tid och att antalet personal som besöker äldre ska hållas till ett minimum.
- ✘ Nämnden ska tillgodose att samtliga boenden har ekonomiska reserver för ökad livskvalitet, exempelvis möjligheten till att kunna besöka restauranger, göra utflykter, gå på teatern samt i övrigt få kulturella upplevelser.
- ✘ Nämnden ska ta fram ett utbildningsprogram för personalen inom vård och omsorg i syfte att öka kompetensen samt att öka attraktiviteten för Borås stad som arbetsgivare. Ett förslag som ska innefattas i programmet är möjligheten upp till två veckors ledighet för externa högskolekurser inom vårdområdet.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att se över brukarnas kostschema under dygnet. Målet är att ingen brukare skall behöva vänta med intag av näring längre än 9 timmar per natt. Nämnden ska även inrätta en tjänst som äldredietist.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att förstärka informationen till stadens äldre kring tandvård och tandhälsa.
- ✘ Nämnden ska utreda kostnaderna att ersätta lönebortfall, till följd av karensdagar vid specifika tillfällen som till exempel vinterkräxjuka.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att utveckla användningen av informations- och kommunikationsteknologi (IKT) i äldreomsorgen som ett komplement för personalen och inte ett substitut.
- ✘ Nämnden får i uppdrag att tillgodose att stadens äldre får möjlighet till ny tillagad mat i hemmet.
- ✘ Nämnden ska under 2018 kraftigt minska behovet av resursspassen. Nämnden ska se över sin organisation i syfte att öka autonomi hos personalen och deras schemaläggning – under omständigheten att vissa minimikrav är uppfyllda.

Finansiering

Ekonomiskt Sammandrag

	Bokslut 2016	Bokslut 2017	tkr Bokslut 2018
Intäkter	642 037	449 374	504 668
Kostnader	-473 102	-353 339	-396 517
Nettointäkter	168 935	96 035	108 151

Verksamhetsbeskrivning

För att tydliggöra nämndernas ekonomiska ansvar och för att redovisningen skall bli rättvisande, belastas de olika verksamheterna med vissa kalkylmässiga kostnader, främst kostnader för pensioner och för det kapital som användes i verksamheten. Motsvarande belopp redovisas som intäkt under huvudprogrammet Finansiering.

Kostnaderna för under året intjänade pensionsrätter påförs resp. verksamhet med ett pålägg på personalkostnaderna. Detta pålägg är en s.k. kalkylmässig kostnad hos nämnderna och redovisas som en intäkt under Finansieringsprogrammet. De verkliga pensionskostnaderna redovisas enligt den s.k. blandmodellen och består dels av utbetalningar av t o m 1997-12-31 intjänade pensioner, dels av årets intjänade pensionsförmåner.

För att stimulera till en effektiv kapitalanvändning belastas nämnderna med kostnader för det kapital som bundits i verksamheten i form av kapitalkostnader för utnyttjade materiella anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar fr.o.m. 2017 den s.k. raka metoden som innebär att kapitalkostnaderna beräknas som årlig avskrivning och räntekostnad baserad på bokfört värde vid årets början. Den s.k. internräntan, som rekommenderas av SKL, föreslås fastställas till 1,75 % för 2018. Kapitalkostnaderna belastar nämnderna fr.o.m. budgetåret året efter det att investeringen skett.

Verksamheten 2018

Sammantaget är årets pensionskostnader budgeterade till 382,9 mnkr. Nämnderna har i kalkylmässiga kapital- och pensionskostnader med mera påförts 494,4 mnkr, som här neutraliseras genom en intäkt med samma belopp. Tillsammans med 10,0 mnkr i ersättning för viss mervärdesskatt, övriga kostnadsposter på netto 6,3 mnkr, och ökning av semesterlöneskulden på 7,0 mnkr uppgår de beräknade nettointäkterna under finansieringsprogrammet till 108,2 mnkr.

Förslag till beslut

~ All makt utgår från folket och därmed från Kommunfullmäktige ~

Driftbudgeten anvisar nämnderna ett anslag eller kommunbidrag. Investeringsbudgeten anvisar anslag projektvis. Investeringsanslag anvisas antingen direkt i budgeten eller genom särskilda fullmäktigebeslut. I de fall anslag anvisas i budgeten har detta särskilt markerats i investeringsbudgeten med "B".

Fortsättningsvis skall Kommunfullmäktige även fatta särskilda beslut om skattesatsen samt fastställa ett antal taxor och avgifter. I vissa fall redovisas hela taxan i form av särskilda bilagor, i vissa fall redovisas förändringar i taxor och avgifter i budgeten.

Enligt "Riktlinjer för finansverksamheten Borås Kommunkoncern" som fastställts av Kommunfullmäktige skall Kommunfullmäktige årligen besluta en ram för kommunkoncernens externa upplåning, samt besluta om en ram för kommunens upplåning. All upplåning i koncern inom kommunen ska inrymmas inom de av Kommunfullmäktige beslutade ramarna och samordnas genom internbanken, som enligt riktlinjerna ska finnas under Kommunstyrelsen. I riktlinjerna framgår även att finansiell leasing i kommunkoncernen jämställs med upplåning. En låneram för kommunens egna behov föreslås på 100 mnkr för 2018. Borås Stads vagnparks- samt skoldatorfinansiering sker genom finansiell leasing, vilket innebär att en ram för egen nyupplåning behövs trots om ingen övrig belåning behövs i Borås Stad. Kommunstyrelsen föreslås att förmedlade lån till de kommunala bolagen att uppta nya lån upp till en ram på 600 mnkr, därefter skall beslut från Kommunfullmäktige och behov besluta framtida lån. Kommunstyrelsen föreslås även få bemyndigande att omsätta befintliga lån, d v s låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning.

Kommunfullmäktige har bemyndigat Kommunstyrelsen att i sitt ställe fatta beslut om investeringsanslag. Denna rutin har fungerat väl och därmed föreslås samma bemyndigande för år 2018, givet att projekten i fråga var medtagna i investeringsbudgeten.

Sverigedemokraterna föreslår även att Kommunstyrelsen också bemyndigas att besluta om tilläggsanslag för oförutsedda kostnader och utgifter för sammanlagt högst 5 000 000 kr. Kommunstyrelsen föreslås också bemyndigas att besluta om två fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 5 000 000 per förvärv / försäljning, innan ytterligare beslut måste fattas av Kommunfullmäktige. Ärenden av principiell betydelse förutsätts dock prövas av Kommunfullmäktige oavsett belopp.

Kommunstyrelsen föreslås liksom föregående år också besluta om dels förbud mot återbesättande av vakanta tjänster, dels placering av övertalig personal på vakanta tjänster.

Sverigedemokraterna yrkar Kommunfullmäktige besluta

att i driftbudgeten bevilja nämnderna följande kommunbidrag (kr)

<i>Kommunfullmäktige</i>	<i>13 650 000</i>
<i>Stadsrevisionen</i>	<i>5 500 000</i>
<i>Kommunstyrelsen</i>	
- <i>kommunledning Stadskansliet</i>	<i>120 050 000</i>
- <i>kommungemensam verksamhet</i>	<i>114 000 000</i>
<i>Valnämnden</i>	<i>4 150 000</i>
<i>Överförmyndarnämnden</i>	<i>6 550 000</i>
<i>Lokalförsörjningsnämnden</i>	<i>31 135 000</i>
<i>Fritids- och folkhälsonämnden</i>	
- <i>fritid- och folkhälsa</i>	<i>185 650 000</i>
- <i>föreningsbidrag</i>	<i>41 000 000</i>
<i>Servicenämnden</i>	<i>0</i>
<i>Samhällsbyggnadsnämnden</i>	<i>18 000 000</i>
<i>Tekniska nämnden</i>	
- <i>väghållning skog parker m.m.</i>	<i>140 900 000</i>
- <i>persontransporter</i>	<i>66 550 000</i>
<i>Miljö och konsumentnämnden</i>	<i>21 875 000</i>
<i>Kulturnämnden</i>	<i>157 250 000</i>
<i>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden</i>	<i>508 250 000</i>
<i>Arbetslivsnämnden</i>	<i>231 250 000</i>
<i>Sociala omsorgsnämnden</i>	<i>636 050 000</i>
<i>Förskolenämnden</i>	<i>726 350 000</i>
<i>Grundskolenämnden</i>	<i>1 393 460 000</i>
<i>Individ- och familjeomsorgsnämnden</i>	<i>269 050 000</i>
<i>Vård- och äldreomsorgsnämnden</i>	<i>1 297 800 000</i>

att investeringsbudgeten skall ligga till grund för kommunens investeringsverksamhet under perioden 2018–2020, varvid anslag i budgeten för år 2018 beviljas i enlighet med vad som särskilt markerats.

- att bemyndiga Kommunstyrelsen att godkänna och besluta om anslag till de projekt som upptagits i investeringsbudgeten under förutsättningen att utgiften för respektive projekt inte överstiger vad som ansatts i budgeten.*
- att fastställa skattesatsen för år 2018 som oförändrad.*
- att fastställa nedanstående taxor och avgifter i enlighet med särskild bilaga från Kommunstyrelsen:*
- Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel*
  - Taxa för vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning*
  - Prisuppräknning av Miljö- och konsumentnämndens timtaxor*
- att lämna övriga taxor som skall beslutas av Kommunfullmäktiga oförändrade under år 2018 förutom renhållnings- och VA-taxan som läggs fram som särskilda ärenden.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2018 ha rätt att omsätta lån, d v s lån upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller betalning under 2018.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2018 ha rätt att nyupplåna, d v s öka kommunens skulder under 2018, med totalt 100 000 000 kronor.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2018 ha rätt att nyupplåna, d v s öka kommunens skulder under 2018, för förmedling till kommunens bolag med totalt 600 000 000 kronor.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om tilläggsanslag för oförutsedda kostnader och utgifter för sammanlagt högst 5 000 000 kronor.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om smärre fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 5 000 000 kronor per ärende, med högst 2 ärenden innan Kommunfullmäktige beslutar fortsatt verksamhet.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av högst 2 000 000 kronor till stöd för lokal utveckling.*

- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 15 000 000 kr avseende licenser inom den nya IT-plattformen.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 2 000 000 kr till driftkostnader för ny Scenteknik på Stadsteatern under 2018.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 3 000 000 kr för start av en familjecentral i Borås.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 3 500 000 kr för ökade skolskjutskostnader vid evakivering och ombyggnad av grundskolor.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av statsbidrag avseende maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder inom barnomsorgen till Förskolenämnden och Grundskolenämnden.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om förbud mot återbesättande av vakanta tjänster.*
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att placera övertalig personal på vakanta tjänster samt*
- att i övrigt fastställa Sverigedemokraterna i Borås Stad upprättade förslag till budget år 2018.*

SVERIGEDEMOKRATERNA I BORÅS

Kommunfullmäktigegruppen

Patric Silfverklinga
Björn Qvarnström
Leif Häggblom
Sten Lundgren
Pertti Merstrand
Crister Spets
Patrik Hållpås
Thor Öhrn
Andreas Bäckman